

DIRVA

SVEIKINAME Amerikos Lietuvių Aštuntąjį Kongresą ir suvažiavusius atstovus, linkėdami visiems gražiausios sėkmės darbuose ir tvirtybės principuose!

BRITŲ RINKIMAI

Bendras ateities rodyklis demokratijose

Rugsėjo 18 dieną britų premjeras Harold Wilson paskelbė naujus parlamento rinkimus spalio 10 dienai t.y. partijų propagandai liko tik 22 dienos. Sunku tikėtis, kad toks trumpas laikas galėtų pakeisti rinkimų nuotaikas, kurios, apamai imant, yra labai pesimistinės. Kas nestebėtina: D. Britanija pergyvena ūkinės sutemos laikus ir greitos aušros negali tikėtis. Tiesa, milžiniškų naftos išteklių suradimas Šiaurės jūros pakraščiuose leidžia tikėtis geresnės ateities. Skaičiuojama, kad ten esą daugiau naftos negu kai kuriose arabų valstybėse, kurios dabar per gyvena negirdėtą gerbūvį. Tačiau iki jų išnaudojimo praeis nemažai laiko – keliais metais žadama gauti tik 5 milijonus tonų naftos, t.y. padengti tik 16 dienų poreikį. Be to naftos atradimas iškėlė naują problemą. Skotijai, kuri iki šių dienų išlaikė savo atskirą tautinį charakterį, norėtų pati viena pasidžiaugti naftos lobiu, o nesidalinti juo su anglais ir airiais. Kol kas iš 71 parlamento vietų, kurios skiriamos Skotijai, tik 7 buvo laikomos Skotijos nacionalistų, dabar tas skaičius be abejo padidės.

Viso britų parlamento Žemieji Rūmai (House of Commons) turi 635 atstovus. Per paskutinius rinkimus š.m. vasario 28 dieną nė viena didžiųjų partijų nelaimėjo daugumos. Darbiečiai pravedė 298 atstovus, konservatyvai 296, liberalai 15 ir kitos smulkesnės partijos bei nepriklausomieji 25. Pagal paskutinius viešosios nuomonės tyrimus darbo partija surinks apie 42% visų balsų, konservatyvai 34%, liberalai 20%, kiti 4%. Kadangi liberalai turi absoliučią daugumą tik nedaugelyje rinkimų apylinkių, jie greičiausiai nedaug padidins savo atstovų skaičių. Iš viso atrodo, kad Haroldas Wilsonas surinks per rinkimus daug patogesnę daugumą negu iki šiol turėjo.

Atitrauktai žiūrint, tai verčia stebėtis. Juk daugiausia prie dabartinės D. Britanijos ūkinės mizerijos prisidėjo unijos, kurios išreikalavo didelį atlyginimą, nepakeldamos darbo našumo. Praktiškai suvaldyti unijas gali tik jų pačių vyriausybė. Už tat konservatyvų laimėjimas žadėtų tik naujus streikus, kuriuos vistiek laimėtų unijos, todėl daugeliui britų atrodo, kad geriau valdžią atiduoti darbiečiams, nors tie ir siekia visos pramonės suvalstybinimo. Kai tas bus padaryta tada pasirodys kiek iš tikro gali gauti atlyginimo, nenutraukiant melžiamos karvės gyvybės siūlo. Kitos išeities jiems nesimato.

Žodžiu, nuotaikos ir perspektyvos yra tokios, kad

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

lonodoniškis The Times rašė jog naujas parlamentas turės paskutinį šansą sulaikyti kraštą nuo ūkinės ir socialinės katastrofos, o Economist prisibijo kad britų demokratinės institucijos yra dideliame pavojuje.

Blogiau, kad tokia D. Britanijos būklė nėra izoliuota, bet būdinga visom demokratinėms valstybėms. Darbininkų unijų reikalaujamas atlyginimas visur prisidėjo prie infliacijos. Vien tik noras išlaikyti jį tokiam pačiame lygyje neleidžia sekmingai kovoti su infliacija. Ir nėra tokios organizuotos jėgos, kuri galėtų drąsiai pasakyti: esamose sąlygose turime sumažinti savo pragyvenimo lygį. Net ir JAV po Watergate's vienintelė legali organizuota jėga politiniame gyvenime liko darbininkų unijos, kurios gali skirti didelę dalį savo lėšų politinei propagandai, kas draudžiama pramonei ir atskiroms asmenims. O tai reiškia, kad laimėti gali tik tie politikieriai, kurie turi unijų paramą, kitaip sakant, balsuoja už atlyginimo pakėlimą, nesiskaitydami su tuo ar jis pateisinamas visos tautos ūkio atžvilgiu ar ne.

Tokiu būdu atrodo, kad anksčiau ar vėliau panašioje situacijoje kaip D. Britanija šiandien atsidurs ir kitos demokratinės valstybės.

Britai ruošiasi revoliucijai...

Savaitraštis Newsweek D. Britanijai skirtame vedamajame rašo apie keletos senesnių, į atsargą jau išėjusių, karininkų pasirengimus sutikti galinčią Anglijoje kilti revoliuciją. Šių pasirengimų iniciatoriai ir planuotojai yra generolas Walter Walker ir plk. David Stirling. Karininkai yra įsitikinę, kad visos britų darbo profesinės sąjungos yra apsisėtos komunistų, kad visos gatvės yra pilnos anarchistų ir pati socialistų valdžia nėra visiškai švari nuo revoliucionierių.

Virš minėti karininkai turi savo atskiras organizacijas ir štabus. Gen. Walker savo pasirengimus vykdo provincijoje, sodų apsuptyje gražioje Somerseto provincijoje, gi plk. Stirling būstinė yra vienoje Londono gatvėje. Pastarosiomis savaitėmis juodu atskirai, bet beveik sutartinai įvertino ir

Atvyksta Rūta Lee - Kilmonytė

Kino ir televizijos aktorė Rūta Lee-Kilmonytė specialiai atvyksta iš Los Angeles į Chicago ir šį šeštadienį rugsėjo 28 d. Pick Congress viešbutyje vadovaus Lietuvių Kongreso banketo programai.

Amerikos Lietuvių Tarybos Centro Valdyba posėdžiauja aptarti Amerikos Lietuvių Kongreso, rugsėjo 28-29 Chicagoje, reikalus. Sėdi iš kairės: T. Blinstrubas, T. Kuzienė, dr. K. Bobelis, pirm., I. Blinstrubienė, kun. A. Stašys; stovi iš kairės: dr. J. Valaitis, kun. dr. J. Prunskis, A. Pakalniškis, J. Skorubskas, V. Šimkus, E. Smilgys, dr. K. Šidlauskas ir dr. V. Šimaitis. Nuotraukoje trūksta: P. Dargio, E. Vilimaitės ir R. Staniūno. V. Noreikos nuotrauka

Prezidentas Gerald G. Ford ir Lietuvos okupacija

RIMAS DAIGŪNAS

Viceprezidentui Gerald R. Fordui tapus prezidentu lietuviuose kilo savaime pateisinamas susidomėjimas: ar naujas prezidentas familiariškas su Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenumo praradimo problema, su Pabaltijos okupacijos neganda?

Dabar, egzaltuotos detentės bei permanentinio šalto karo atšildymo dienomis, gal būt 'nemadinga' Baltuose Rūmuose linksniuoti bendradarbiavimui kliūtingas problemas. Valstybės departamento prasimanyta strategija niekad nebuvo palanki antisovietiniams pareiškimams. Baltieji Rūmai yra administracijos centras, kurio periferijoje ir didžiuoliai Valstybės departamentų rūmai. Prie tos sovietofiliškos strategijos iš seno šliejasi Senato užsienio reikalų komitetas.

Visiškai suprantame, kad administracijos politika turi būti koordinuota, suderinta, unisoniškai orkestruota. Mažiau suprantami Senato užsienio reikalų komiteto motyvai, kuriuos per ilgą laiką vis rūpestingai suderina su administracijos gaida.

Ar prezidentas G.R. Fordas Lietuvos laisvės draugas, indiferentas, antagonistas? Buvusio prezidento Nixono palikimas be abejo įtrauks ir Fordą tam tikrą laiką eiti į rytus nutryptais takais. Juk JAV užsienio politikos rykliai išliko savo postuose. Nixonas, savo laiku, buvo 'persigimęs'. Jis

tikrino savo jėgas, susidedančias iš dešiniojo sparno britų: pastarieji yra pasirengę tarnauti Karalienei ir Valstybei, perimdami viešųjų tarnybų ir darbų (Nukelta į 2 psl.)

radikaliam pakeitė užsienio politikos tikslus. Jis paniekinė rinkimų jam duotą mandatą: būti griežtu su Rytais. Jis persigimė į pragmatistą, kas reiškia: man gera tai, kas šiuo metu man naudinga. Toks beprincipingumas nėra dorybė.

Prezidentas G.R. Fordas, mūsų politinius archyvus pavarčius, turėtų ateiti į mus kaip draugas, kaip Pabaltijo valstybių suverenumo gynėjas ir griežtas sovietinės okupacijos priešininkas. 1964 metais, rugpjūčio 6 d. būdamas tada 88 kongreso narys, G.R. Fordas pateikė Užsienio reikalų komitetui reikšmingos rezoliucijos projektą. Kongrese tas projektas žinomas kaip "H. Con. Res. 342". Tai yra bėgamoji kongresinė Nr. 342 rezoliucija. Jos turinys toks:

Kadangi Jungtinių Tautų Charta skelbia taikių tarpvalstybinių santykių vystymą, kas paremta lygia teisiškumu ir tautų apsisprendimu --

Kadangi Sovietų Sąjunga jėga suvaržė Latvijos, Lietuvos ir Estijos tautų laisvę ir tebevaržo tą laisvę ir laisvo apsisprendimo bei laisvų rinkimų teises --

Kadangi Latvijos, Lietuvos ir Estijos laisvės prieštara provokuoja neramumus ir gresia taikai --

Todėl siūloma:

Kongresui (ir Senatui) nutarti, kad JAV prezidentas ieškotų per Jungtines Tautas ir kitais būdais priversti sovietų pajėgas, kurios yra Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje pasitraukti, praversti tose valstybėse laisvus rinkimus ir kad tos valstybės vėl galėtų gyvuoti kaip laisvos, nepriklausomos ir suverenios, bendroje valstybių šeimoje...

Prezidentas G.R. Fordas atėjo į prezidentūrą kaip visuotinio atleidimo autorius. Sudundėjo garsusis 'pardon' buv. prezidentui R. M. Nixonui. Dabar parbloškia karuose kentėjusius veteranus, kad ir sąlyginė amnestija dezertyrams ir bėgliams nuo karinės prievolės. Tai vis tam tikros pasaulėžiūros vykdymo aktai. Tai yra mielaširdingumo aktai. Kaip juos priima Amerikos visuomenė, atrodo, prezidentas galvos nesuka. Jis drąsiai daro tai, kas jam atrodo teisinga ir reikalinga.

1964 metais užsiangažavęs aktinagai protestuoti dėl Pabaltijo okupacijos, pasiekęs Baltųjų Rūmų vadovo pozicijų, prezidentas Fordas turėtų atsukti savo mielaširdingus žvilgsnius į Pabaltijo problemą. Jeigu jis drąsus su aukščiau pastebėtomis amnestijomis, jis turėtų būti tolygiai drąsus prisiminti savo 1964 metų protestą dėl okupacijos ir 342 rezoliuciją. Jis turi pavesti JAV ambasadoriui prie Jungtinių Tautų pajudinti tą užkonservuotą rezoliuciją. Padėtis nuo 1964 metų nepakito.

Fordui tapus prezidentu mūsų veiksniai ir veikėjai skuba rodyti senas nuotraukas, kur ir kada jiems teko nusifotografuoti su Grand Rapids kongresmanu. Tai sentimentalu. Už tas pablyškusias ir pretenzingas nuotraukas, kurios terodo, kad Fordas spaudė rankas ir lietuviams, iškalbingiau byloja "88 Congress H. Con. Res. 342", reikalaujanti baigti Sovietų okupaciją ir grąžinti laisvę Pabaltijai. Tai primintina prezidentui, kurio mielaširdingumas palietė netgi dezertyrus.

RUSIJOS ATEITIS (2)

MARKSIZMAS — RELIGIJA AR MOKSLAS

Jei Solženicinas teisis, kad sovietų ideologija tėra tik popierinė kolona scenoje, kurią nuėmus niekas nepasikeistų, kyla klausimas kas ją išneš? Pats Solženicinas teigia, kad demokratijai rusų tauta nėra pribrendusi, jis nori autoritarinio režimo, kuris tačiau duotų

visišką laisvę menui, literatūrai ir filosofijai. Praktiškai galvojant tokį režimą galėtų įvesti tik kariuomenė, tačiau Sovietijos kariuomenė yra labai griežtoje

partijos kontrolėje. Be to visas Sovietijos militarinis-pramoninis kompleksas džiaugiasi privilegijuota padėtimi tik dėl tos ideologijos, kuri moko, kad reikia užkariauti visą pasaulį ir kad kapitalistinis pasaulis sudarė grėsmę socialistiniam. Tokiu būdu iš tos pusės negalima daug ko tikėtis, o jei taip, viltis lieka tik biurokratijoje ir net kompartijoje.

Idomiu samprotavimų pateikė Maskvos istorikas R. Medvedievas savo straipsnyje, pasiūstam vokiečių 'Der Spiegel'. (Pats faktas, kad Solženicinas nebuvo su naikintas ir dar dabar Rusijoje veikia 'heretikai', gali susisiekti su užsieniu, yra labai idomus ir būdingas.)

Iš partijos ir vietos išeimas Medvedievas nenori sutikti, kad iš marksizmo liko tik tuščia vieta. Tiesa, kai jis ir Solženicinas ejo į mokyklą, ten jiems iš tikro marksizmas buvo pristatytas kaip religija. Marksizmas tačiau esąs mokslas ir nėra tokio mokslo, kuris neturėtų klaidų, netikrų prielaidų, laikinų hipotezių ir nebūtų reikalingas eksperimentų. Marksizmas niekur nereikalavęs uždrausti bet kokią privatinę ūkinę iniciatyvą, jis nėra atsakingas už beprasme kultūrinio gyvenimo centralizaciją ir pagaliau niekados nevirtino, kad turi būti tik viena partija. Kitaip sakant, gryną marksizmo ideologiją leidžia sudemokratinti režimą ir kas svarbiausia decentralizuoti valdymą, kas būtina reikalinga pažangai visose srityse. Jis net tikisi, kad ilgainiui net dabartinė Sovietijos vadovybė

gali būti palenkta pradėti reformas. Šiaip ar taip, Rusija ir toliau liksianti socialistinė valstybė.

Mums ne tiek svarbu pačios Rusijos vidaus susitvarkymas, kiek ją reformuoti norinčių pažiūros ir dabar pavergtas tautas. Čia beveik visų reformų nuomonė yra vienoda, tos turi gauti nepriklausomybę, ginčas eina tik dėl Ukrainos ir Baltgudijos. Visas dėmesys turis būti atkreiptas į pačią Rusiją, nes rusai šandien gyvena blogiau negu visos kitos Sovietų imperijos tautos.

Čia kartu kyla klausimas, ką užsienis ir ypatingai emigrantai gali padaryti, kad tokią vidutinę raidą paskatintų. JAV politikai, išeidami iš savanaudiškų apskaičiavimų, išsuderėjo lengvesnę emigraciją žydams, o jei sykį tie gaus tam tikrų privilegijų, rasit, galima bus pritaikinti jas ir kitiems. Aišku, kad emigracijos palengvinimas daug kam padės asmeniškai, tačiau visos tautos požiūriu jos vertė abejotina. Medvedievas teisingai primena, kad caro Rusija 19 šimtmečiu leido emigraciją, tačiau emigrantų įtaka 'se nam kraštui' buvo nežymi. Aplamai imant autoritariniam režimui geriau emigraciją leisti negu ją drausti, nes kraštą paprastai apleidžia tie, kurie savo gyvenimu ten nėra patenkinti. Už tat emigracijos laisvė esanti tokia, kurią diktatūriniam režimui yra lengviausia suteikti.

"Pasielitimai pačioje Sovietų Sąjungoje — teigia M. — bus ne emigracijos rezultatas, bet tik kovos už režimo sudemokratinimą pačioje sovietų visuomenėje".

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½% — 4 metų su \$10,000, minimum.
6¼% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Vytautas Meškauskas

■ Laiškai Dirvai

KLAIDŽIOJIMAS ŽODŽIŲ ISTORIJOJE

Laiks nuo laiko Dirvoje ir kitur pasirodo su plačiu užmoju straipsniais p. Česlovas Gedgaudas, kuris ypač mėgsta aiškinti žodžių darybą. Toks vienas jo straipsnis paskelbtas Dirvos 68 nr. (1974.IX.13) antrašte Upa nišados. Jame tarp visokių gražbylysių paberia jis keletą sanskritiškų žodžių. Su vienu jų supina mūsų bažnyčios ir slavų cerkov ir kostel pavadinimus.

Kad slavų Bog kilęs iš sanskrito kalbos, tai kalbininkų jau seniai patvirtinta. Bet kad mūsų bažnyčia būtų tiesiog kilusi iš sanskrito Bhagas, to dar niekas nesakė. Nuo seniai pripažinta, kad lietuviai jos vardą pasisavino iš slavų (gudų) božnica (žr. Lietuvių kalbos žodynas, I, 700) ir jis neturėjo kokio pereinamojo žodžio baugnyčia, kaip Č.G. mano.

Dar keistesnis jo dviejų slavų žodžių maldos namui aiškinimas. Pagal jį, vieni slavai savo Bog šventovę pakeitė į cerkvę — (dangaus) caro (sic) rūmus! O iš tikrųjų žodis cerkvė kilęs iš dviejų graikiškų žodžių: kirios-viešpats ir oikos-namas; vadinasi, kirios oikos yra Viešpaties (Dievo) namas. Kadangi žodis graikų kilmės, tai jį pasisavino Balkanų slavai (serbai, kroatai, bulgarai, slovėnai) ir rusai,

t.y. gavę krikščionybę iš graikų (Bizantijos).

Iš graikiško kairios oikos kilo ir vokiečių Kirche, kaip ir anglų church.

Maldos namų pavadinimą kostel (kosciol) turi čekai, lenkai, slovakai, t.y. vidurio Europos slavai. Jiems jis paliko iš vokiečių kolonizacijos viduramžiais Paelbio slavų ir jų kraštų. Plėsdamiesi į slavų kraštus vokiečiai katalikai statėsi pilaites su bažnyčiomis, kurios buvo pirmos slavų kraštuose. Žodis perėjo į slavų kalbas jų bažnyčioms pavadinti.

Kostel, kaip ir cerkov susidarė be jokios Romos įtakos, kurią įžiūrėjo Č. G. su jais nemažytinas popiežiškų rūmų Castel Gandolfo pavadinimas. Jis yra grynai itališkas žodis (žinoma, giminingas su lotynišku castella) ir kilęs naujaisiais amžiais.

Autoriaus Č.G. bravūriškas žodžių darybos aiškinimas, švytelėjimas savo originalumu (pagal tą priežodį — kad ir nežmoniškai, bet kitoniškai) žadina vien apmaudą bent kiek nusimanančiam skaitytojui. Jų migloti išvedžiojimai ir su mokslo duomenimis prasilenkiantieji teiginiai nedaro garbės nei jam pačiam, nei mūsų išeiviskam liuanistinam mokslui.

Dr. J. Jakštas
Cleveland

DRAMOS SAMBŪRIO VEIKLOS

ARDYMAS

Per Los Angeles lietuvių radiją programos vedėja Stasė Pautienienė turėjo idomų pasikalbėjimą su Dramos Sambūrio režisierė Dalia Mackialienė. Režisierė tarp kitų klausimų, palietė publikos ir scenos santykius. Režisierė pasakė, kad, atrodo, kai kam nepatiko A. Landsbergio komedija 'Paskutinis piknikas'. Nepatiko keli hipiški tos komedijos personažai ir jų posakiai. Atsirado ir tokių, kurie savo nepasitenkinimą pavertė anoniminiais puolimais: pradžioje skleistis gaudys, kad Sambūris gadinąs jaunimą! pradėjo net terorizuoti vaidintojus; įtaigodami trauktis iš Sambūrio! Pradėjo rašyti grasinančius anoniminis laiškus!

'Paskutinis piknikas' yra Dramos konkursu premijuotas veikaklas. Jis buvo patstatytas Chicagos dramos festivalyje, kur buvo premijuotas režisavimas. Vėliau pakartotas Los Angeles mieste. Čia komediją puolė piktai anonimai.

Tad šią skaudžią padėtį režisierė apibūdino pasikalbėjime, prašydama nenekti Sambūrio veiklai anoniminiais veiksmais. Režisierė prašė respektuoti modernius mūsų scenos veikalus.

Rugsėjo 3 d. Chicagos dienraštyje Naujienos pasirodė 'Vienas iš kaimo' slapyvardžiu pasirašyta korespondencija, kurioje režisierė D. Mackialienė prirašė jos nepasakytą išsireiškimą. 'Vienas iš kaimo' sudarė visą pasikalbėjimą ir prirašė savo išvadą. Pasikalbėjimas nebuvo toks, kokį savo vaizduotėje sudarė korespondentas. Tas pasikalbėjimas yra įrašytas į juostelę, jame nėra tų užgaulių publikai išsireiškimų, kuriuos korespondentas prasimanė. Esant gerai valiai, korespondentas, prieš rašydamas, privalėjo patikrinti, kaip buvo kalbėta ir apie ką kalbėta? Todėl tokią korespon-

denciją tenka vertinti kaip anonimų kenkimo perkėlimą į spaudą su tikslu suardyti gražų Dramos Sambūrio veikimą.

Net iš Chicagos dramos festivalių D. Mackialienė parvežė Los Angeles lietuviams premiją. Juk dabar ilgai laukiami jaunuoliai, kurie taip nepatiko 'Vienas iš kaimo', bažnyčiose skambina gitaromis! O čia pradėta anoniminė ataka prieš režisierę, naudojantis pasikalbėjimo iškreipimais ir grubiais savo prasimanymais. Negeriai!

Losangelietis

AR MŪSŲ VALDOVAI NEKALBĖJO LIETUVIŠKAI?

Visuomenės veikėjas p. Jonas Daugėla Dirvoje gan plačiai išsitarė apie Vytauto Didžiojo gaidynę ir galybę (š.m. rugsėjo 6 d.), tarp kit ko pažymėdamas, jog mūsų valdovai (jis sako 'dieji kunigaikščiai') nekalbėjo lietuviškai, gal esą išskyrus Kęstutį. Idomu, iš kokių šaltinių jis bus tą žinią iškasęs? Tur būt, jis mano, jog mūsų valdovai kalbėjo su savo kariais bei piliečiais per vertėjus? Lenkai tvirtina, kad Jogaila, atvykęs iš Lenkijos į svečius pas Vytautą, kalbėdavosi su pusbroliu lietuviškai. Tad visai neaišku kodėl nekalbėjo lietuviškai ankstyvesnėji Lietuvos valdovai? Tokios 'informacijos' yra ne kas kita kaip pylimas vandens ant malūno gudų, kurie, neturėdami savo istorijos, savinasi mūsų istoriją — žemes ir valdovus, kurie, anot jų, buvę 'gudai'...

V.A.

GENERAL FACTORY work for mature individual for material handling & stockroom. Salary commensurate with experience. Day work 8-4:30, only steady dependable help apply. (215) DE 2-8000 (70-72)

Radio Liberty reikalu

JAV LB Krašto Valdysbos vicepirmininkė Aušra Mačiulaitytė-Zerr š.m. rugsėjo mėn. 13 d. lietuvių kalba transliacijų reikalu kalbėjosi su Radio Liberty pareigūnu Robert Ruck, iš kurio patyrė sekantį:

Transliacijas lietuvių kalba per Radio Liberty planuojama pradėti 1975 m. sausio 1 d. Transliacijos bus vykdomos iš Muencheno, Vak. Vokietijos. Lėšos transliacijoms lietuvių kalba jau yra gautos ir ieškoma tarnautojų Radio Liberty lietuvių skyriui. Lietuvių skyrius tikimasi, bus sudarytas iš šešių asmenų. Penki iš jų darbuosis Radio Liberty įstaigoje Muencheno, šeštasis — New Yorko. Pastarasis turės uždavinį ruošti specialius reportažus ir rūpintis specialios informacinės medžiagos telkimu bei straipsnių užsaky mu pas Radio Liberty organizacijai nepriklausančius asmenis. Reikalaujama, kad kandidatai į Radio Liberty lietuvių skyrių mokėtų lietuvių, anglų ir rusų kalbas. Ypač svarbu geras lietuvių kalbos žinojimas ir jos vartojimas be svetimybų, ypač rusiškų.

Rober Tuck griežtai pa-neigęs žinią, kad Pabaltijo kalbomis transliacijų skyriui vadovauti esąs parinktas asmuo, nepriklausęs nei vienai iš šių trijų tautybių. Kai kurioje lietuvių spaudoje tilpęs pranešimas, kad vadovu paskirtas lenkų kilmės asmuo, yra klaidingas. Minimas asmuo tarnauja asmeniniam (personnell) skyriuje ir yra atsakingas už tarnautojų samdymą visiemis Radio Liberty transliuojamų kalbų skyriams. Patirta, kad kiek tai liečia transliacijas latvių ir estų kalbomis, lėšos yra patvirtintos, bet kol kas dar nepaskirtos. Tokiu būdu personalo samdymas dar nevykdomas.

JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba yra Radio Liberty paprašyta tarpininkauti kvalifikuotų lietuvių tarnautojų suradime. Sinteresuotieji yra prašomi rašyti: Lithuanian - American Community of USA, Inc., 708 Custis Road; Glenside, Pa. 19038.

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

IMMEDIATE OPENINGS FOR 1ST CLASS SKILLED TOOL & DIE MAKER Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. 1ST SHIFT CENTERLESS GRINDER 2ND SHIFT Steady work for qualified men. Good benefits and wages. CORNWELL QUALITY TOOL CO. 200 N. Cleveland Ave. Mogadore, Ohio 44260 (70-72)

PRODUCT ENGINEERS With good drafting, math and mechanical ability. Prefer individuals with leadership potential who are actively pursuing an Engineering career. Apply Employment Office CRAWFORD DOOR JIM WALTER DOORS 4270 Hight Ecorse, Mich. An Equal Opportunity Employer (66-71)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Kaip toli numato Walker-Stirling patriotai būtų sunkoka spręsti. Tačiau jų teorijoms pritaria daug anglų. Paskutiniu metu apie 30 tokio plauko, absoliutiškai konservatyvių grupių, lyg grybai po lietaus, buvo įregistruota Anglijoje. Jų vardai: Kovotojai Anglijai Išgelbėti, Anglijos Draugai, Smogk Atgal ir t.t. apie tai praneša konservatorių dienraštis The Daily Mail. Didžiulis gyventojų nepasitenkinimas augančia krašte betvarke, nepasitiekimas savo vyriausybę nesugebančia vadovauti ir per didelį profsajungų išgalėjimas tai yra pagrindinės priežastys išsiskiriančios piliečių naujas grupuotes", rašo toliau tas pat Daily Mail.

Žinoma, iš visų grupių, Walker vadovaujama yra pati karingiausia. Jis pats yra labai darbštus ir energingas ir rašo daug savo laikraščiams; jis taip pat siunčia daug instrukcijų savo sukurta 'Civilinės Pagalbos' organizacijai. Žinoma, ši organizacija yra absoliutiškai civilinio pobūdžio: jos nariai neturi jokių ginklų, uniformų, kepurėlių ar net raiščių ant rankovių. Walker teigia, kad jo organizacijai priklauso apie 100,000 narių, gi kitos grupės skaito narius ligi milijono...

Newsweek korespondentai taip pat kreipėsi į vyriausybę, prašydami paaiškinimo, ryšium su tokiu grupuočių atsiradimu D. Britanijoje. Whithall atstovs atsakė: "Mes galvojame, kad mūsų normalios tarnybos gali susidoroti su bet kokia galinčia susidaryti padėtimi". (Br.A.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vienybėje galybė

Vienybėje galybė – tai buvo kooperacijos judėjimo šūkio Nepriklausomoje Lietuvoje. Šis šūkis yra galimas veiksnys išeivijos gyvenime. Išeivija gyva, veikli, atspari ir dinamiška, kada savo visumoje ji paklusa vienbei savo tarpe. Vienybės dvasia privalo veikti ne vien tik paskirus individus, bet grupes, sambūrius, didžiasias organizacijas. Vienybės dvasios poveikyje turi mažėti, į antrą eilę perkelti, ideologiniai bei politiniai skirtumai. Vienybė yra išeivijos gyvybė.

Geros valios veikiami politikai sugeba rasti įvairių skirtingų ideologijų raizginyje vienijančius pradus. Tos vienybės apoteozė iškelta Lietuvos Himno turinyje.

Amerikos Lietuvių Aštuntą kongresas yra konkretus lietuviškos išeivijos santalkos demonstravimas. Politinės bei ideologinės grupuotės išmintingai suranda jas vienijančias gijas. Kiekviena politinė ir ideologinė grupė gali ir privalo tautai reikšmingais momentais, gyvenamais sunkmečiais, elgtis pagal Lietuvos Himno direktyvas.

Tokį sunkmetį dabar kenčia lietuvių tauta Tėvynėje. Lietuvių brutaliai naikinama. Jos vietoje jaunajai kartai skiepijamas kažin koks nesveikas žmogaus psichikai surogatas: dviguba tautybė. Tai priklausomumo sovietinei valstybei skiepijimas. Mes matome, kad tai veda į savo tautybės praradimą. Žmogus negali turėti dvigubos tautybės. Valsybė, kuri turi galingą ekonominį poveikį, įčiulps į savo sukurį mažos tautybės atstovą, ji suvirskins, sunaikins jo pirmąją tautybę. Tai sena carų, kaizerių, visokių melting pots politika. Tokiose pat tautinio alinimo sąlygose dabar gyvena lietuvių tauta Tėvynėje. Nutautinimą, tautinio sąmoningumo linkme, matome sovietinėje lietuvių literatūroje, mene, muzikoje, organizaciniame jaunimo bei senimo gyvenime.

Apie tą fizinį bei dvasinį lietuvių tautos genocidą garšiai rėkti, veiksmingai protestuoti gali tikrai laisvėje gyvenanti lietuvių tautos dalis. Šie lietuviai pajėgia palaikyti kovą prieš okupantą, kurią ryžtingai veda tautiečiai ok. teritorijoje. Ta lemtinga kova pasiekia persmeigiančio sąmonę dramtismo Romo Kalanto liepsnose, pogrindinėje spaudoje, gausiose bylose dėl religinių persekiojimų. Religinis ištikimumas, dabar, kaip carų laikais, reiškia tautinę sąmonę.

Išeivijos suvažiavimai, sei mai, kongresai yra įspūdinga savo ryžto demonstracija. Tuose susibūrimuose, kada suvažiavimų prakalbos privalo tapti irgi ryžto, vienybės, bendrų siekių deklaracija, neleistina kalbėti užuominomis, bendrybėmis, blankiais pareiškimais. Turi būti viskas aišku: priešas

demaskuotas, vienybė deklaruota, kovos ryžtas sustiprintas.

Vienybėje galybė!

Išeivija gyvena palaimingos laisvės sąlygose. Šios sąlygos yra išeivijos jėgos pamatas. Būtų didelis istorijai nusikaltimas, jeigu į tą stiprų pamatą nesiremtumėm stipriai, kaip sportininkas atsiremia į žemę prieš šuolį, prieš bėgimo pradžią.

Kad toks didelis išeivijos santalkos įvykis turėtų platesnius savo darbo bei pasireiškimo ataidėjimus, kaip mes visad pageidaujame, reikalingas artimas ryšys su mūsų media, su spauda, su korespondentais. Dar labiau už tai, reikalinga rasti ryšį su plačiosios amerikiečių spaudos bendradarbiais.

Tarp darbotvarkės punktų siūlome akcentuoti vieną iš svarbesniųjų. Tai spaudiniai anglų kalba, kuriuose iškeliamas Lietuvos laisvės byla. Į šią sritį įeina politiniai leidiniai, svarstą problema iš tarptautinės teisės ištakų, iš humanizmo požiūrio. Tai turi būti ne brošiūros, bet studijinio pobūdžio darbai. Greta to būtų pažengta dar žingsniū toliau, jeigu ir mūsų patriotinė beletristika, kurią kai kuri giliau nesvarstanti spaudos bendradarbių grupelė, stengiasi niekinti, rastų palankų dėmesį. Tie mūsų

Akiračiai – be aiškių ribų, be aiškių gairių. Kur prasižėdė žmogaus akiratis? Kur jis baigiasi?

Šitaip aptaria akiračio sąvoką Elona Vaišnienė ne kur kitur, bet 'Akiračiuose' gegužės mėn. laidoje. Tuo tarpu 'Dabartinės lietuvių kalbos žodynas' taip pat šiai sąvokai randa trumpą ir drūtą aptarimą: "akiratis – akimis apmetamas plotas". 'Akiračiai', daugiskaitoje, ke lių ar keliolikos asmenų akimis apmetami plotai. Jeigu tie smalsūs asmenys dairosi aukštyn ir žemyn, kairėn ir dešinėn, vis pamatys ką nors plateliau. Itin idomūs žvilgčiojimai tuolink, iš kur kilome, iš kur Amerikon, ar Vokietijon, atbėgome.

Tuolink, 'Akiračių' buveinėje, žilgčioja bene Vasario Šešioliktosios gimnazijos auklėtinis Artūras Hermann Jo rašinį 'Apie ryšius su Lietuva', su pastaba nuo redakcijos 'skirtingas žvilgsnis', parodė urbi et orbi atviro žodžio mėnraštis penktoje šių metų laidoje.

Artūro Hermann rašinys yra utopiškų svaičiojimų išdaiga absurdo karalystėje. Jo logikos santykiui su realybe gali pavydėti visi bendravimų bei bendradarbiavi-

su rašytojų darbai yra stiprus ginklas nušviesti Lietuvos laisvės bylą plačiausiai angliškai skaitančiai auditorijai. Lektūra yra didelė talka populiarinti Lietuvos laisvės problemą kitataučių tarpe. Pavyzdį mes matome estų išeivijoje, kur estų politiniai veiksniai leidžia (net keliomis kalbomis vertimuose) estų rašytojų sukurta patriotinė literatūra.

Vienybėje galybė! Šis šūkis liks bergždžias, nenaudingas, jeigu jis nebus paremtas dinamika, darbais, atsidavimu mūsų kenčiančios tautos reikalams.

Dirva sveikina Amerikos lietuvių kongresą, linkėdama sėkmės!

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINĄ

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6415 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNIšKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

ST. PERMINAS

mo' strategai, visi, pradedant nuo mūsų parapijinių meistrelių, baigiant gerai apmokamais tūzais 'Gimtojo krašto' pastogėje. Ir ko tik tai jūs nerandate Artūro Hermann projektuose?!

Cia nuosirdus nusistebėjimas, kad "Sniečkaus mirtis mažai sujaudino išeiviją". O ko čia išeivijai jaudintis? Kad Sniečkaus negavo tradicinio gabalėlio švino pakaušinė iš savo bendradarbių? Kad žmogus, kurio motina ir giminės atsižadėjo kaip budelio, palaidotas kaip sovietinis šventasis? Ar kad maskvinis revizorius išspyrė tą Sniečką po jo gyvenimo karjeros, kaip pasenusį šlamštą iš šiltos vietos? Visais atžvilgiais išeivijai netenka jaudintis dėl budelio mirties. Sniečkaus istorija yra eilinė sovietinė istorijėlė: budelį pakeičia budeliu.

Artūras Hermann džiaugiasi lituanistiniais kursais Vilniuje, kur išeivijos jaunuoliai visaip lenkiami į santalką su okupaciniu režimu. Tiems jaunuoliams tenka grįžti į jų gyvenamus kraštus. Jaunuoliai ilgai, o gal ir visam laikui, demokratinuose kraštuose gyvens su jų reputacija ir žėtu štampu: mokėsi diktatūros krašte, sėmėsi perversminių teorijų, šiaudinis demokratas, pilnaviduris sovietofilas. Plačioji demokratinė kraštų visuomenė šitaip traktuoja iš sovietinių, iš maskvinių studijų grįžtančius studentus. Tą sąvoką riša su maskviniu Lubumbos universitetu, kur sovietai ruošia savo ideologinius kadrus visam pasauliui.

Vos ne vos suvirskiname Artūro Hermann rašinį prologą, matome priekaištą, kad "laikas jau dabar didesnę sumą pinigų sudėti". Tai autorius ragina išeivius dėti fondus remti Lietuvą. Išeivija privalanti remti ok. Lietuvos kultūrinį veikimą: siųsti knygas mo kykloms, skirti visokeriopas dovanas. Jeigu tokių fondų nėra, sako autorius, "gal ir teisingas priekaištas išeivijai, kad didelė jos dalis meliau Lietuvą matytų tamsią ir nuskurdusią". Kategoriskai atmesdami į Artūro Hermann įsmukusią bolševikinę 'agitką' dėl tokių išeivijos 'norų', tikrai nustembame dėl fondų okupaciniam režimui remti. Jeigu tokie fondai susidarytų išeivijoje (istorijos, kultūrai remti, literatūros premijoms, muzikos plėtrai, etc. etc.) galutinė tokių fondų aplikacijos instancija būtų galingoji LKP su jos visokio plauko filialėmis. Jeigu fondų statutuose įsiskverbs sovietiniam režimui nelojalios definicijos, tokių fondų bet kurią talką režimas atmes, dargi išdergs tokių institucijų darbuotojus.

Savo laiku pagarsėjo fantastiškai aklas projektas: statyti Vilniuje ar Kaune ligoninę ar muziejų išeivijos lėšomis. Gal bolševikai tam

tikromis sąlygomis dolerius priimtų. O ką jau pastatytų, kokiam reikalui pastatytų paskirtų, ne jūsų dalykas. Ir šiuo atveju reikėtų įkišti dolerius per 'pažangiųjų' organizacijų malonę, parinkus labai patrauklią sovietams etiketę. Išbandyti problematiką aišku galima. Pavyzdžiui Artūras Hermann su 'Akiračių' talka projektui propaguoti ir įtikinti aukotojus, jut gali pradėti lėšas tokiame fondui telkti. Sudurstęs fondelį galės gi įteikti pinigus, sakydam, "Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komitetui". Jeigu jie tuos pinigus pri-

vadintų, bet tik ne rusais". Šito ir Maskva nori.

Autoriui nepatinka, kad lietuvių spaudoje dažnokai naudojamas okupacinio režimo nusakymas "sovietų valdžia", "Sovietų sąjunga". Jis norėtų čia rusišką žodį išmesti, įvesti lietuviškąjį "tarybų". Šitame lingvistiniame manevre slypi didelė talka okupaciniam režimui. Kaip žinia, ok. Lietuvos spaudoje nėra su žvake nerasti termino "sovietų" ar "sovietinis". Žodis "tarybinis", "tarybų", sugestijonuoja kažin ką sava, familiarišką ir ne svetimą. Toks yra psichologinis semantinis triuko pagrindas. Tikrovėje gi režimas, kaip ir visos jo savybės, yra iš kitur atvilktas, durtuvais ir šūviais Lietuvoje įtvirtintas. Kas kartą žmogus sako 'sovietinis', jis jaučia režimo svetimybę, okupacinę jo prigimtį. Pagaliau ir visas laisvasis pasaulis naudoja žodį "Soviet", nekeisdamas jo savo kalbų atitikmenimis. Tai dėl režimo specifikos. Jeigu Artūras Hermann nori žodį "sovietas" padaryti savu, lietuvišku, apdengtu lietuviškais "tarybos" rūbeliais, logiškai reiktų reikalauti, kad ir žodį "komunizmas", "komunistas" tektų versti lietuviškai. Net žargonini hibridą "kompartija" Artūras Hermann turėtų tinkamai atlietuvinti...

Pirmame 'Akiračių' puslapyje tilpęs rašinys "Apie ryšius su Lietuva", atrodo kaip snaiperis pirmoje fronto linijoje. Deja tas snaiperis šauna salvėmis... Dievui į langą. Pagaliau, besirūpinant sovietinių terminų vertimais ar netiktų savo pavardės atlietuvinti? Artūras Hermann, tyčia taip dažnai šiame rašinyje linksniuotas, yra pirmoji medžiaga drąsiems autoriaus semantiniams bei lingvistiniams projektams.

RARE OPPORTUNITY

Employment opportunities available with growing structural steel fabricator in Atlanta area.

EXCELLENT FRINGE BENEFITS INCLUDING

company paid hospitalization
insurance
holidays and vacation program.

Excellent pay based on experience in the following field:

**Fitters & Layout
PERSONNEL**

For further information on personal interview, please call

**Mr. Leo
collect at
(404) 963-6251**

An Equal Opportunity Employer

(70-72)

**FURNITURE CITY UPHOLSTERY
OF GRAND RAPIDS
HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR
EXPERIENCED**

**FABRIC CUTTERS
SEWING MACHINE OPERATORS**

TRAINEES ACCEPTED

148 Front St. S. W.
Grand Rapids, Mich. 49502
616-459-3548

(65-71)

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

P. LELIS

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

Tarp milijoninių lietuviškų parapijų pastatų (Prisi-kėlimo ir Anapilio) Lietuvių Namai užima ne paskutinę vietą. Dabartiniu metu Lietuvių Namų vertė yra apie 1.5 mil. dol. Dirvos bendradarbis J. Bubelis, atvykęs iš Philadelphijos ir apžiūrėjęs L. N. patalpas pasakė: "Jūsų Namų patalpos yra didesnės negu Jaunimo Centro Chicagoje, tai gal bus didžiausios lietuvių patalpos laisvame pasaulyje". (Jis, kaip gyvenęs Toronte, netik neatšiemė savo ąnašo, bet džiaugėsi kad yra šios lietuvių tvirtovės dalininkas, dar pridėjo 1000 dol. paskolą).

Šie L. Namai, buvusi United Church - liuteronų bažnyčia, buvo lietuvių nupirkti 1970 m. už labai pigią kainą - 140,000 dol. Anksčiau turėti Liet. Namai Dundas gatvėje parduoti už 72,000 dol. Tuometinis L.N. pirmininkas J. Karpis, būdamas kartu ir LB Toronto Apyl. pirmininku ir realietetu, daug pastangų dėjo tas tuščias bažnyčios patalpas įsigyti ir įrengti jose Liet. Namus. Be Karpio dabartinių Liet. Namų neturėtume.

Senieji L. Namai turėjo 600 narių-dalininkų, bet jų sudėti ąnašai (šėrai) sudarė tik 27,000 dol. suma, o pardavus tuos namus dalis gautų pinigų išleista apmokant likusį morgičių, taip kad naujiems namams įsigyti ir jiems pertvarkyti, neliko nei 100 tūkst. Kilo klausimas, kur gauti pinigų? Karpis sukviėt pasiturinčių lietuvių "tarybą", kuri po ilgų svarstymų vistik nutarė tą bažnyčią pirkti ir jos pertvarkymui garantuoti paskolą. Gautą iš Bank of Montreal 200,000 dol. paskolą, garantavo savo parašais, kiekvienas po 25 tūkst. aštuoni "pasituringieji" (J. Strazdas, O. Delkus, A. Duda, B. Jackus, S. Kuzma, A. Skrebūnas, W. Stanaitis, H. Šmitas).

Namai buvo nupirkti ir 1971-73 m. pertvarkyti, bet tas kainavo apie 600 tūkst. - valgant apetitas atsiranda. Kur gauti daugiau pinigų? Kodėl patys lietuviai negalėtų duoti paskolos? Įsteigta vidaus paskola (debentures) 300,000 sumoje, pradėta verbuoti nauji nariai su 100 dol. ąnašais, sudarytas Lėšų Telkimo Ko-

mitetas, kuris užverbavo 40 ąnašų ir paskolų rinkėjų. Vistik, per tris metus, Toronto ir kitų kolonijų lietuvių 300 tūkst. sudėjo ir Liet. Namus pastatė ant kojų. Paskolos lakštai po 200,500, 1000, 2000 ir 5000 dol. iki š.m. rugsėjo mėn. buvo išpirkti. Paskutinis 13,000 dol. sumoje nupirko Liet. Fondas. Daugiausia lakštų nupirko pats pirm. J. Strazdas ir jo giminė. Jis daugiau surinko paskolos davėjų negu visas Komitetas. Naujų narių paaugo iki 1000. (Senieji nariai su 25 dol. šėrais užskaityti ir naujųjų namų nariais, daugelis iš jų savo ąnašus padidino iki 100 dol.). Liet. Namai moka už paskolas 8%.

J. Strazdas pradėjo pirmininkauti nuo pr. metų gegužės mėn. pasitraukus senai valdybai. Š.m. įvyksiam narių susirinkime jis nebenorėjo kandidatuoti į Valdybą, bet susirinkusių šauksmu buvo priverstas. Daugelis mano, kad be Strazdo Toronto Liet. Namai gali neišsilaikyti. Jis turi didelį pasitikėjimą valdžios ir finansiniuose sluoksniuose, o taip pat ir lietuvių tarpe.

Liet. Namų vien tik užlaikymas (maintenance) kainuoja 150,000 dol. metams. Lietuviškos organizacijos gauna nemokamai patalpas 20,000 dol. sumoje į metus. Kad toji suma būtų neperdėta, L.N. duos tokioje sumoje pašalpas organizacijoms, bet jos turės užsimokėti už gaunamas patalpas. Kaip L.N. išsiverčia? Pagrindinės L.N. pajamos yra patalpų nuoma ir bingo lošimų pelnas. Keturių salės nuomojamos vestuvėms, pokyliams, šokiams ir pan., už tai gaunama 1,300 dol. į dieną (jei visos išnuomos). Bet tos salės gali būti išnuomos tik 4 dienas į savaitę, nes tris dienas jose vyksta bingo lošimas į kurį sueina iki 1000 žmonių.

Vistik bingo lošimo pelnas yra svarbiausias L.N. išsilaikymo pagrindas. Iš tų lošimų prasikūrė ir Toronto liet. parapijos. Dabartiniu metu Anapilyje veikia net du bingai. Lietuvių Namams sunkiau buvo gauti bingui leidimą, nes jis duodamas daugiau bažnyčioms ir šalpos organizacijoms. Dėka Karpio ir Strazdo pas-

tangoms leidimą gavo ir L.N. Namų Valdyba nenorėjo rizikuoti bingo įrengimams, tai Strazdas savo atsakomybe davė savo 11,000 dol. bingo pradžiai.

Kai pirmą dieną susirinko tik 200 žmonių ir buvo pranešta publikai kad lošimas neįvyks dėl mažo skaičiaus žmonių, tai visi nuleidom nosis (premią 3000 vistiek reikėtų išmokėti, jei vyktų lošimas). Bet Strazdas nenusiminė, jis sakė "Pradžiai visada sunki, aš tai žinojau, bet pamatysite ateis tūkstantis žmonių".

Taip ir atsitiko. Žmonių skaičius kas savaitę didėjo ir pasiekė tūkstantį. Dabar vidurkis yra 700. Trijų savaitių susisiekimo streikas, atnešęs milijonus nuostolių Torontui, pakenkė ir L. Namams. Kiekvienas bingo lankytojas palieka 6-7 dol. tai per vakarą L.N. gauna apie 5000 dol. Atmetus premiją ir tarnautojams atlyginimą, lieka 1800, per savaitę apie 5000, o per metus 250 tūkst. Kiti patalpų išnuomavimui duoda nemažiau pusės tos sumos. Kooperatyvo "Parama" bankas ir Pensininkų klubas moka pastovias metines nuomas. Iš tų davinį matosi, kad L.N. gali komerciniai gerai verstis. Samdomų tarnautojų yra 5-6: administratorius (Juzukonis), ūkio vedėjas (Dauyns), sekretorė (Lukošienė), buhalteris (Jasiliūnas), virtuvės šeimininkė valytojai - kitų ir nežinau. Valymas yra didelis darbas tai papildomai samdomi (parangos būdu) italai ar portugalai. Perstatyti tūkstančius kėdžių, šimtus stalų kas vakarą, tai ne dviejų valytojų darbas. Valymui išleidžiama 2000 dol. į savaitę.

Toronto Lietuvių Namai bei tiesioginio savo uždavinio - suburti visus kolonijos lietuvių po vienu stogu ir suteikti savo organizacijoms pastogę, turi dar ir tautiniai propagandinę reikšmę. Anksčiau kanadiečiai, prasti žmoneliai, apie lietuvių mažai ką girdėdavo. O dabar, kai tūkstančiai tų žmonių, ypač moterėlių, kas antrą vakarą, pulkai, renkasi į L.N. tai jie gerai žino "Lithuanians".

SIUVĖJOS PRIE MAŠINŲ
Pritrysios ar norinčios išmokyti. Aukštas valandinis atlyginimas ir akordinis darbas. Apmokėtos šventės ir atostogos. Plius kiti priedai. Malonios darbo sąlygos.
WORK WEAR CORP.
1768 E. 25th (So. of Payne Ave.)
Cleveland, Ohio (70-76)

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

PIETŲ AMERIKOJE

STASYS VANCEVIČIUS

Trečiasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks Pietų Amerikoje 1975 metų pabaigoje ir 1976 metų pradžioje (prasidės 1975 metų gruodžio 20 dieną ir baigsis 1176 metų sausio 6 dieną). Iškilmingas kongreso atidarymas įvyks Argentinoje, Buenos Aires mieste ir tęsis iki gruodžio 27 dienos imtinai. Gruodžio 28 dieną persikels į Urugvajų, Montevideo miestą, kur užtruks dvi dienas, tai yra gruodžio 28 ir 29 dieną. Gruodžio 30 dieną visi kongreso dalyviai vyks į Braziliją, Sao Paulo miestą, kur gruodžio 31 dieną bus iškilmingas Naujų Metų sutikimas. Sao Paulyje kongresas tęsis iki 1976 metų sausio 6 dienos.

Visuose trijuose kraštuose, kur vyks šis jaunimo kongresas numatyta plati programa, kaip jaunimo stovyklos, koncertai, tautinių šokių šventės, talentų vakaras, parodos ir kiti renginiai, paskaitos ir kt.

KONGRESO TIKSLAS

Pagrindinis lietuvių jaunimo kongreso tikslas pramitytas toks: a) lietuvių kultūros ir lietuviškų papročių palaikymas išeivijoje; b) glaudesnių santykių išvystymas ir palaikymas tarp įvairių kraštų lietuvių; c) Lietuvos ir lietuvių vardo išgarsinimas Pietų Amerikoje ir kituose kraštuose; d) per akademines programas plačiau susipažinti su dabartine Lietuvos padėtimi ir lietuvių veikla visame laisvame pasaulyje bei okupuotoje Lietuvoje; e) suteikti progą kitų kraštų lietuviams plačiau pažinti Argentiną, Urugvajų ir Braziliją, tas šalis kur vyks kongresas f) pradėti paminėjimą 50 metų sukakties nuo masinės lietuvių emigracijos į Braziliją.

PARUOŠIAMIEJI DARBAI

PLJ Kongreso paruošiamieji darbai jau dabar sėkmingai vyksta visuose trijuose kraštuose. Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje jau sudaryti vietiniai kongreso ruošos komitetai iš įvairių lietuviškų organizacijų, spaudos ir net atskirų miestų rajonų bei kolonijų atstovų.

Šioje srityje iki šiol platesnę veiklą yra išvystę Brazilijos lietuviai Sao Pau-

lo mieste. Čia sudarytas kongreso organizacinis komitetas iš visų lietuviškų organizacijų, spaudos ir atskirų miesto rajonų atstovų. Paskutiniame, jau trečiame iš eilės įvykusiame organizacinio komiteto posėdyje, rugpjūčio 9 dieną buvo išrinktas komiteto prezidiumas iš penkių asmenų, būtent: inž. Arūno Steponaičio, inž. Gražvydo Bačelio, inž. Algirdo Idiko, rašytojos Helinos Mošinskienės ir V. Tartarūno.

LAUKIAMA DAUG SVEČIŲ

Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuviai, be kongreso atstovų, kuriuos sudarys lietuvių jaunimas, laukiamie taip pat daug ir senesnio amžiaus svečių net iš 15 kraštų kaip Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Australijos, Anglijos, Vokietijos, Prancūzijos, Venesuelos, Kolombijos, Čilės ir kitų.

Atvykstantieji svečiai ir kongreso atstovai, kurie galės ir norės, apsistos viešbučiuose, bet daugiausia jų, ypač jaunimo, numatoma apgyvendinti vietos lietuvių šeimose.

PROGA PAŽINTI PIETŲ AMERIKĄ

Visų kraštų lietuviams,

ypač jų jaunimui šis kongresas bus didelė proga ačiau pažinti Pietų Ameriką ir jos lietuviškas kolonijas bei lietuvių organizacijas, spaudą ir bendrai mūsų išeivių gyvenimą. Kongreso metu numatoma organizuoti ekskursijas į idomesnes vietas bei atskirus miestus.

Jau dabar kongreso paruošiamieji darbai pradeda gyvai išjudinti visą lietuvišką visuomenišką ir kultūrinę veiklą kolonijose Argentinoje, Brazilijoje ir Urugvajuje, ypatingai lietuviško jaunimo tarpe. Lietuvių jaunimo susidomėjimas šiuo kongresu yra labai didelis ir, reikia tikėtis, kad jis visais atžvilgiais pasiseks. Nors iki kongreso dar yra nemaža laiko, bet jo paruošiamieji darbai vyksta gyvu tempu.

MACHINIST
MACHINE SET UP
MACHINE REPAIR

1st Shift

Steady work, some overtime, employee benefits. Good pay rate. Close to freeway.

CLEVELAND ELECTRONICS

14500 Darley Ave.

(Off East 140th St.)

Cleveland, Ohio

216-249-3700

An Equal Opportunity Employer (70-71)

MACHINIST

Exp'd. engine lathe operator able to work from blueprints & verbal instruction w/min. supervision. Top wages, pd. hospitalization. Bergen Machinery Products Inc., 1050 Goffle Rd., Hawthorne, N.J. 201-427-8959. (70-75)

NURSES RN's—LPN's
Where Are You Hiding?

We want to give good patient care but we cannot do it without your help.

WE NEED YOU!

All shifts. Full or part time.

Call Mrs. Letendre for an appointment 8 to 4:30

ABBEY NURSING HOME

8205 Euclid

421-8580

(70-72)

TOOL MAKER

Must be Journeyman or Equivalent and be able to work any shift. Excellent benefits and working conditions. Apply:

CHAMPION SPARK PLUG CO.

20000 Conner Ave., Detroit, Mich. 48234

An Equal Opportunity Employer

(70-72)

Širma

BORIS FILIPOV

(4)

Bemaž visi buto gyventojai stengėsi kas kuo padėti Olei: Kolia Popovas atvilko mėsos, krūtininės nuopiova, jo kaimynas Demčenko - cukraus ir bulkių. Net partinio tūzo Aeropetianio uošvė atnešė apynaują savo žento baltinių pamainą ir numurmėjo:

- Tas mūsų kipšas atras sau kitą, o jūs, Olyte, apsiūkite kraštus, juk žentas kaip dramblys, ir nuneškite vargšui Ženiai.

Ir šitaip - mėnuo po mėnesio. Pagaliau siuntinėlius Olei sugrąžino: ypatingos GPU tarybos sprendimu Ženia buvo nusmerktas penkeriems metams į darbo ir pataisos stovyklą už dalyvavimą kontrrevoliucinėje veikloje. Nutarta jį išsiųsti į NKVD lagerį.

Ir vėlei tęsėsi mėnesiai, pilni varganų susirašinėjimų, lakštų dėl maisto ir drabužių siuntinėlių, vienišumo pilni mėnesiai. Olė tiek jau prie manęs priprato, kad laikė mane visiškai giminišku, tarėsi su manimi dėl visokių slapybių - deja! - nesivaržė manęs. Bemaž mano akys prausdavosi skalbimo skardinėje, vos ne iki juosmens - juk eiti į vonią buvo tokia eilė norinčiųjų, kad - duokš Die - galėtum patekti ten kartą per porą mėnesių.

Ir ko čia aikvotis be reikalo, kažin kaip nejučiomis, ne dėl aistros, bet dėl vienišumo, mūsų širma pajudėjo arčiau lango, kur miegojo Miška ir - Olė persikraustė pas mane. Lipšni, jauki, apyriebė - ji sandariai įėjo į mano gyvenimą.

Tuo metu buvau bebaigias institutą, dirbau inžinieriumi projektų kontoroje, gyvenimas buvo palengvėjęs.

- Matai, kokią žiemai pritaikytą bobelę užkariavai, - juokėsi geologas Popovas, - su tokia ir Šiaurės Poliujne nežūsi, ne boba bet pečius.

Buvau laimingas.

Ženiai, savaime aišku, po senovei siuntėme siuntinėlius, bet nerašėme kaip dabar viskas pakito: gėda buvo prisipažinti.

Ir staiga, nelauktas, lyg griaustinis iš giedro dangaus - grįžta Ženia po pusantų metų nebuvimo. Nutiko rečiausias, iki šiol nebūtas, stebukliui lygus dalykas: Pedagoginio instituto studentų grupės byla buvo peržiūrėta, kai kuriuos asmenis net paleido, net teismo padarinius jiems panaikino. Ženia pakliuvo lagerin ne pagal teismo sprendimą, bet pagal Ypatingos tarybos nutarimą, ji palietė bylos peržiūra. Juo labiau, kad per tą laiką pati Ypatingoji taryba buvo sušaudyta už "trockizmą", visi iki paskutinio jos nario.

Štai ir spręskite, kokia padėtis susidarė - ir džiaugsmas dėl žmogaus išlaisvinimo ir apmaudas: grįžo jis ir kaip gi toliau tvarkytis? Juk prie buvusios padėties nesugrįši.

Galų gale Olė išsiaiškino su Ženia. Kuriuo būdu ji išsiaiškino - nepasakysiu - nebuvau su jais kartu. Tik-tai, žiūrėk, atsirado kambaryje dar viena širma: už perlėstos per kratą, o vėliau sulopytos širmos apsigyveno reabilituotasis Ženia, už mažesnės su japoniškais nameliais ir geišomis širmos stovėjo Miškos lovytė, prie lango gyvenom mudu: aš ir Olė.

Tris dienas nesirodė iš už savo širmos Ženia. Net pasigėrė, ko anksčiau niekad nedarė. Prisisiurbė kaip knatas ir tyliai raudėjo, dribsdamas ant savo sukižusios sofos. Bet susitaikė su nauja padėtimi: gyvenimas yra gyvenimas!

Tačiau krūvoje visiems trims gyventi tapo visai neįmanoma.

Išvykau aš kartą komandiruotę. Grižtu - Olė ir Ženia - kaip išpliekti. Man į akis nežūri.

- Buvo - klausiu.

- Buvo, - nežiūrėdama man į akis šnibžda Olė, - Bet nebemyliu jo. Išvargyk mane, pasileidėk, bet aš negrįšiu prie jo, - pasakė, kaip atkirto. - Aš paprasčiausiai pagailėjau jo tada: toks jis buvo gailus, taip maldavo: "tu, sako, juk buvai mano, dargi kol kas neperskirta"... Paprasčiausiai, pagailėjau...

Ką čia beįstarsi? Pasišaukiau už širmos pasislėpusi Ženiapalaikį.

- Sunku mums, - sakau, - krūvoj gyventi. Kraustykis, sakau, į kitą miestą. Kraustykis greičiau, juk jėgų nebėra.

- Paša, - jis atsako, - tu jau inžinierius, tau visi keliai atdari. Aš gi, aš gi vos ne vos vėl priimtas į sostinės institutą. Man dar porą metų traukti iki diplomo, kol aš ant savo kojų atsistosiu. Kur gi aš kraustysiuos? Ir vėl anketos, ir vėl apklausinėjimai. Pasigailėk, - sako, - manęs.

Iš tiesų nėra kaip Ženiai atsikirsti. Ką beveik? Pasi-tarėm su Ole, ji nuverkšleno, ir man akys sudrėko: juk ne juokai, išvažiuodami prarandame Leningrado gyvenamąjį plotą, prisirašymą, ir darbą prarandame: vis visa tai visam amžiui prarandame. Taip pasivirduliau, nusitarėm: išvažiuojame - juk vis dėlto svarbiausia - šeima: neįmanoma šitokių būdų gyventi.

Mums išvažiuojant, Ženia ilgai mus lydėjo: kol mūsų traukinys nedingo už posūkio vis matėme sukumpusią liūdno Ženios figūrą: vis jis jausmingai mojavė mums nosine.

Vertė Jurgis Gliauda

KŪRYBA IR MOKSLAS

SOLŽENICINAS KAIP POLITINIS REFORMATORIUS

JURGIS GLIAUDA

Apie Aleksandrą Solženiciną madinga kalbėti. Kadai visas pasaulis, kartu su juo ir lietuviškais išeiviskais mikrokosmas, linksniau Pasternako kūrybos ir pasaulėžvalgos temas. A. Solženicinas ateina labiau šakotas, plačiau apėmęs mūsų melynus skliautus, vyriškai nepajudinamas ir jautriai humaniškas. Jeigu Pasternaką mes pajėgėme stebėti, Solženiciną mes pajėgiame pamilti. Tokios yra sentimentinės gaidos susitikus su tais dviem milžinais, kurie sovietinės rusų literatūros negandose sukūrė veikalus, besilyginančius su rusų aukso periodo, pereitojo šimtmečio veikalais.

A. Solženicinas mums pažįstamas kaip literatūrinis talentas, prisotinęs savo veikalus sub specie aeternitatis (nemirštančiais) tipais, jų ieškojimais, atradimų bei praradimų deklaracijomis. Visa ta mastymų ir svartymų kompleksą įkurdinęs gyvuose personažuose. Autorius pažįstamas mums kaip aktyvus, kaip dabar sovietuose tariama, 'bebaimis', savo gyvenamosios filosofijos adeptas ir gynėjas. Jis žinomas plačiareikšmio termino 'disidentas' parašėto ir jautraus žodžio 'kankinys' šešėlyje. Jam kaip retai kam likimas davė ir drebtelėjo ne žodinio disputo plotmėje kovoti ir ginti save, kaip nepakartojamą individą, bet fizine kova atstatyti smūgiams krūtine ir dvasią. Toks susiformavo prieš mus vienas didžiųjų šio šimtmečio žmogus.

Tačiau tai nėra pilnas A. Solženicino atvaizdas. Neseniai pasirodžiusioje anglų kalba knygoje 'Letter to the Soviet Leaders' A. Solženicinas sustoja prieš pasaulį kaip ideologinis tautos ir valstybės reformatorius. (Knygą išleido Harper & Row leidykla New Yorke).

A. Solženicinas nedisponuoja didžiųjų istorijos bėgyje iškilusių ideo-reformatorių materialiniais ištekliais: Cvingli, Liuteris ir panašūs. Šie galėjo skelbti ir vykdyti. A. Solženicinui likimas paliko skelbti laisvės sąlygose savo socio-ideologiją. To skelbimo šakotumas daugiaspalvis, multiakordinis, par excellence humaniškas. Tačiau rašinio pavadinime palikau esminį akcentą, politinis reformatorius, nes tema liečia milžiniškos rusų tautos valstybiškumo elementus, jų struktūros keitimą.

Daug kas varžėsi įkviesti ištremtąjį rašytoją, siūlydamas jam azylio krašto garbės pilietybę. Bet to jam nepasiūlė mūsų valstybės prezidentas ir Valstybės departamento vadas. Rašyto-

jas ir tada atrodė Sovietinio koloso reformatorius. Ne kultūrinio prieglobsčio momentas, bet valstybinio santykiavimo esmė būtų pastatyta ant kortos siūlant garbės pilietybę. Tad šio politinio reformizmo sklindina jo čia aptariamoji knyga.

Jeigu kiti disidentai vienaip arba kitaip mėgina humanizuoti marksizmą, kuria naujus marksizmo atspalvius, neranda konkretaus valstybės perėjimo iš lenininės policinės į liberalę, jancią post-sovietinę, A. Solženicinas siūlo radikaliausias reformas. Jis atmeta marksizmą bei policinės valstybės struktūrą. Jo akimis žiūrint: tai reiškiniai, kurie negali būti reformuoti, jų netinka taisyti bei gerinti. Rusų tautai marksizmas absoliučiai nepriimtinas. Jo tauta niekad neįsivys. Jis nuodys rusų tautos dvasią ir naikina jos natūralų savaimingumą. Rusų tauta privalanti atmeti marksizmo surogatą, kuris rikiuoja ir doko jos istorinė misija, jos natūralų tobulėjimą visuotinės kultūros erdvėje. Sovietų Sąjunga, jo akimis, visiškai paniekino rusų kultūros ištakas, atsidavusi jai vertybių neįteikiančiai tarptautinei misijai. Visa tai palieka milžiniškų žeidinių rusų tautos masei, rusų kultūros savaimingumui. Prievartinė kolektivizacija, absoliutus biurokratizmas, kovingasis bedieviškumo skelbimas ir sąžinės laisvės niekinimas — viskas tai naikina žmones fiziniai ir dvasiniai. Sovietų Sąjunga neturi pamato, ant kurio stovėdama ji gali sutikti laiko ir sąlygų kaitos bandymus.

Susitikę su tokiais prie-laidomis vakarų vertintojai tuoj pat prisiminė praeito šimtmečio pabaigoje stiprų slaviofilizmą. Tai yra tautiškumas bazuojamas ant tautos masės ir ant jų kultūros. Panašių tendencijų ne sunku rasti A. Solženicino veikaluose. Šie poeškiei, atradimų, abejonių bruožai autoriaus panaudoti personažų pilnybei sukurti. 'Pirmasis skritulys' romane autorius pro visą jų egzistencijos košmarą stipriai jungia juos su savo žeme. Personažai 'Rugpjūčio 1914' romane pilni meilės savo žemei, kas yra, savo tautiniam savaimingumui. Tai yra, pagal socialistinio realizmo postulata, idėjinė erezija, ištikimybė savo tautiniam savaimingumui nėra socialinės klasės jauslės, nėra klasiinių konfliktų elemento. 'Vėžio gydymo' personažai praranda save, išpažindami tautai pražūtingą ideologiją. Tuos pat aukštesnės egzis-

tencijos prasmės poeškiei atrandama 'Matrionos namuose'.

Personažų pasaulyje autorius deklaravo rusų tautos asmenų sandūrą su moralės problemomis, su jų prisiėmimu bei sprendimais. Visur baltu siūlu sekė sugestija atrasti ir turėti naujas gaires, sekė įtikinimas, kad marksizmas nėra rusų tautos gyvenimo būdas ir prasmė.

Iš tos premisos turėjo gimti naujos sistemos struktūra. Šios struktūros kontūrus autorius atidengė savo 'Laiške sovietų vadams'. Neišvengiama valstybinė ir tautinė egzistencijos garantijų reforma. Autorius pateikė pluoštą minčių, pluoštą tvirtinimų. Nuostabu, po tiek metų persekiojimų, jis atranda, kad rusų tautos egzistencijos pamatas pareina nuo moralinių dabar užguitos Ortodoksijos ištakų. Dėlto tvirtinimo vakariečiai su lengva širdimi klasifikavo autorių neo-slavianofilu, kas, mūsų nuomone, yra klaida. Pastanga suhumaninti gyvenimo stichiją, sujungti humanėjimą su savo tauta, yra daug platesnės apimties bazė, kaip kad tokia kadaise turėjo senieji slaviofilai. Ant- ra vertus, dėl terminologijos nėra verta kautis. Svarbu, kad šie atradimai pasakyti dabar, ir pasakyti iš katedros, kurios nuomonės jau klausosi pasaulis, ir pasakyti su tokiu įtikinimu, su tokiu tiesos skelbimo ir apmaudo neigimo stiprumu.

Tenka galvoti, kad šis 'Laiškas' taps viena iš karščiausiai aptariamų knygų sovietiniame pogrindyje. Dar nežinome laisvosios rusiškosios egzilės balsų. Be abejo, reformos pasiūlymai niekad nepriimami totaliai. Kiekvienas, kas pajėgus tą fenomeną svarstyti, rezervuoja sau reformos niuansų atmetimą arba prisiėmimą. Suprantama, bus A. Solženicino 'Laiško' adeptų, ištikimų jo reformizmo mokytinių.

Šio svarstymo pradžioje, mečiau užuominą: mes galime autorių pamilti. Tai sentimentalų, bet su pagrindu. Kalbėdamas apie rusų tautos savaimingumo brandinimą, autorius skelbia pasauliui drastiškiausią valstybinės reformos projektą. Rusų tauta privalanti paleisti iš savo kontrolės visas satelitinės valstybės, išlaisvinti visas tautas, kurios dabar inkorporuotos Sovietų Sąjungos sąstato. Rusai privalo būti tikroji Rusija, be jos aneksuotų bet kada pakraščiu. Ši politinė A. Solženicino reforma iš pagrindų sukrečia netikėtai Europos, bet viso pasaulio žmoniją. Au-

CHICAGOS LIETUVIAI MINĖS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS SUKAKTĮ

Š. m. gegužės mėn. sušauktas organizacijų atstovų pasitarimas sudarė darbo komitetą, kuriam pirmi-ninkauti teko Mečiui Valiukėnui.

Šiuo metu darbo komitetą sudaro:

1. J. Tamulis — Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių s-ga,

2. Vl. Išganaitis — Lietuvos šaulių S-ga tremtyje,

3. V. Tallat-Kelpša — Lietuvos Skautai,

4. A. Juškevičius — Lietuvos Karių Veteranų Ramovė,

5. J. Jasaitytė — Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-ga, Chicago skyrius,

6. M. Valiukėnas — Amerikos Lietuvių Tautinė S-ga,

7. H. Bagdonienė — Lietuvos Moterų Federacija,

8. A. Gulbinienė — Lietuvių Studentų Taut. Korp! Neo-Lithuania,

9. Dr. K. Sidlauskas — Lietuvos Krikšč. Demokratai Partija.

Kaip matome, darbo komitetas sudarytas iš įvairių pažiūrų asmenų, atstovaujančių didžiąją dalį Chicago visuomenės.

Garbės komitetą sudaro 26 organizacijos ir vis dar jungiasi naujos, todėl pilno sąstato šiandien negalima paskelbti.

Minėjimui ruošti komitetas yra sudaręs programą iš trijų dalių:

1. Antano Smetonos raštų, jo leistų ir redaguotų laikraščių bei žurnalų paroda, kuri įvyks Jaunimo Centre, naujoje Čiurlionio galerijoje. Atidaroma spalio 4 d. (penktadienį), 7 val. vak. Paroda veiks šeštadienį ir sekmadienį (5 ir 6 d.d.) nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Kitomis dienomis, spalio 7, 8 ir 9 d. paroda atidaryta nuo 7 val. iki 9 val. vak.

Parodos atidaryme, be kitų dalyvaus ir žodį tars generalinė konsulė Juzė Daužvardienė.

Parodai eksponatus parskolino ir ją rengia žinomas knygų ir numizmatikos

torius nori išplėsti iš Maskvos tendencijas valdyti planeta, atimti imperializmo plėšrumą, leisti kiekvienai tautai, kuri dabar įjungta į didžiulės policinės valstybės ribas, gyventi sau, kaip gyventi sau jis siūlo ir rusams.

Kaip beieškotų vakariečiai vertintojai A. Solženicino neo-slavianofilizmo mįslių, autorius sutampa su pasaulio humanistais reformatoriais. Mums jis dėl to itin artimas, nes šiame jo 'Laiške sovietų vadams' skamba ir mūsų Vydūno tezė sau žmogus yra gyvenimo vertybė ir prasmė.

rinkėjas, Draugo redaktorius Bronius Kviklys, o jam talkina Liudas Kairys.

2. Sekmadienį (spalio 5 d.) pamaldos:

a) 10:30 val. šv. Merge-lės Marijos Gimimo (Marquette Parko) bažnyčioje ir

b) 10 val. Evangelikų Liuteronų Tėviškės parapijoje.

3. Akademija:

Akademija įvyks taip pat sekmadienį (spalio 6 d.), 3 val. p. p. Maria H. S. auditorijoje.

Akademijos programa susidės iš trijų dalių:

a) paskaitos, kurią skaitys žinomas rašytojas ir žurnalistas, buvęs Lietuvos Aido vyr. redaktorius, Vytautas Alantas,

b) muzikinės dalies, kurią išpildys Antano Smetonos jauniausias vaikaitis pianistas Vytautas Smetona ir

c) solo dainų, kurias atliks solistės Prudencija Bičkienė ir Audronė Simonaitytė.

Akademiją praves visiems gerai žinoma, daugelio literatūros premijų laimėtoja, aktorė ir rašytoja, Birutė Pūkelevičiūtė.

Kaip matome, programa yra kruopščiai parinkta, įvairi, neperkrauta ir aukšto meninio lygio.

Sodaičio paroda New Yorke

JUOZAS SODAITIS

Žalios ganyklos (akrilis)

New Yorke lietuvių Kultūros Židinyje pradeda antuosius gyvavimo metus, atidarydamas savo pastogę įvairiems kultūriniais parengimams. Pirmasis ši rudenį su savo tapybos darbais pasirodys Juozas Sodaitis spalio 6 d.d. parodoje. Tai bus antroji individuali jo paroda, po 1972 m. grafikos ir kolažų parodos San Francisco Metuiviams.

Juozas Sodaitis nėra naujokas meno pasaulyje — nuo 1960 metų dalyvauja grupinėse parodose, kuriose už savo tapybos darbus yra laimėjęs įvairių atžymėjimų: 1963 m. stipendiją į Brooklyno Muziejaus Meno Mokyklą, 1972 m. 'Best in Show' ir stipendiją į Art Students League meno mokyklą New Yorke, 1964 m. antrąją premiją Transit Authority Art Association parodoje, 1971 m. trečiąją

premiją Queensboro Society of Arts New Yorke, 1973 m. pirmąją premiją Little Falls Library parodoje Little Falls, N.J. ir nemaža kitų.

Paskutinėje JAV Liet. Bendruomenės parodoje vasario mėn. Kultūros Židinyje Juozas Sodaitis išstatė savo stiliaus darbus, kuriuos jis vadina tapybine grafika ir už vieną iš jų gavo garbės pažymėjimą. Šie darbai pasižymi lietuviškomis temomis, gausiais tautiniais ornamentais ir gyvomis spalvomis. Ir šioje parodoje trečdalis visų darbų bus šio stiliaus.

Parodą rengia DLK Birutės dr. Jos New Yorke skyrius, kuriam energingai pirmininkauja Malvina Klivėkienė. Parodos atidarymas įvyks spalio 5 d., šeštadienį, 7 val. v. Birutėninkės, kaip paprastai, svečius pasitiks su puikiai paruoštomis vaišėmis. (j. vbl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Filatelijos kampelis

(9)

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Rugpjūčio 6 d. — 10 c. šimto metų sukačiai paminėti nuo Chautaugua, N.Y. vietovėje pradėtų kultūrinių parengimų. Piešinys — palapinė su besirenkančiais lenktyniniais.

2. Rugpjūčio 16 d. — 10 c. šimto metų sukačiai paminėti nuo žiemkenčių kviečių Kansas valstijoje įveisimo.

Kaip sakoma, menonitai — vokiečių kilmės imigrantai, 1874 m. atvykdami iš Ukrainos, kur jie buvo išgyvenę ilgesnį laiką, bet dėl savo religinių ištikinimų nenorėjo eiti tarnauti caro kariuomenėje, su savimi atsivežė ir šiek tiek žieminių kviečių grūdų, kuriuos jie buvo auginę Ukrainoje. Šie kviečiai, sakoma, kilę iš Turkijos ir pasižymi dideliu atsparumu sausoms, buvo pradėti sėti Marion apskrityje, Kansas valstijoje. Šie kviečiai

nešė puikų derlių ir sekančiais dešimtmečiais jų sėjimas išplito ne tik Kansas valstijoje, bet ir gretimose Nebraskoje, Oklahomoje ir kitose kviečius auginančiose valstijose. Kviečių įveisimas Kansas valstijai labai padėjo pakilti ekonomikai.

3. Rugpjūčio 31 d. — 10 centų vokai šimto metų sukačiai paminėti, kai Amerikoje buvo pradėtas žaisti tenisas (kokių tik progų nesama naujus pašto ženklus išleisti).

EGIPTAS išleido 4 papildomus bėgamosios serijos pašto ženklus. Čia dedame 50 mills pašto ženklą su deive Izide.

Izidė (graik. Isis) buvo vyriausioji senovinio Egipto derlingumo ir motinystės deivė. Ji paprastai vaizduojama su karvės ragais, o kaidara ir su karvės galva, vėlesniais amžiais — su sūnum Horu ant rankų. Buvo garbinama netik senovinė Egipte, bet jos kultas buvo paplitęs visame helinistiniame pasaulyje. Net Romoje buvo jos šventykla ir garbintojai. Faraonų laikais Egipte svarbiausios Izidės šventyklos buvo Memphyje, Abide ir Filės saloje (Nilo upėje, kuri buvo pastatyta XXX dinastijos metu). Pastarosios šventyklos griuvėsiai ir dabar tebėra stūkso saloje, potvynių metu beveik iki pusės apsemiami pakilusio vandens.

KANADA, besiruošdama 1976 m. Montrealyje įvyksiančiai Pasaulinei Sporto Olimpiadai, jau išleido tris specialias pašto ženklų laidas, kurios parodys olimpiados emblema ir įvairios sportavimo rūšys (tokių pašto ženklų išleis ir daugiau). Be to, išleido 8 c. pašto ženklus, skirtus agrikul-

tūros propagandai, telefono išradimo 100 metų sukačiai ir Montrealyje vykusioms pasaulinėms dviratininkų lenktynėms paminėti.

Birželio 7 d. buvo išleista šešių pašto ženklų serija 100 metų sukačiai paminėti, kai Kanadoje buvo įvestas pašto patarnavimas. Visi ženklai po 8 centus, spalvoti, spausdinti šešiablokiais. Ženkluose parodytos įvairios pašto veiklos sritys. Čia dedame tos serijos pašto ženklą, kuriame parodytas paštininkas, surenkas laiškus iš dėžių.

V. VOKIETIJA išleido 40 pfenigų pašto ženklą savo žymiam rašytojui ir kalbininkui Klopstockui pagerbti.

Friedrich Gottlieb Klopstock (1724-1803) gimė teisininko šeimoje Quedlinburge, Prūsijoje. Mokėsi Schulpforta gimnazijoje, vėliau studijavo teologiją Jenoje ir Leipzige. Klopstockas laikomas vokiečių literatūrinės kalbos novatorium ir naujų eiliavimo formų įvedėju. Kurį laiką buvo namų mokytoju, o nuo 1751 m. buvo Danijos karaliaus Friedricho V pakviestas ir apsigyveno Kopenhagoje, kur atsidėjo tik literatūrai. Po 3 metų grįžo Vokietijon ir apsigyveno Hamburge. Pats žymiausias Klopstocko veiklas yra Messias, išverstas į daugelį kalbų. Be to, rašė odes ir dramas religinėmis ir istorinėmis temomis. Jo raštai buvo išleisti 11 tomų.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 29 D. Kun. Dzegoralčio 35 metų kunigystės sukakties proga pagerbimas.

SPALIO 5 D. Šeštasis abiturientų pristatymo balius Liet. Namuose.

SPALIO 12 D. Dirvos balius Lietuvių Namų salėje.

SPALIO 13 D. Šaulių šeimyninis pobūvis Lietuvių Namuose.

SPALIO 20 D. Dr. D. Kesinaities mirties sukakties minėjimas-akademija.

SPALIO 20 D. Šauliai rody du filmus apie širdies ligas ir vėžį.

SPALIO 26 D. BALF'o suaktu vinis balius Liet. Namuose.

LAPKRIČIO 2 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas Liet. Namuose.

LAPKRIČIO 9-10 D. Lietuvių Dienos, Ruošia LB Clevelando apylinkė.

LAPKRIČIO 17 D. Šaulių informacinis susirinkimas.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 24 D. Kristaus Karaliaus šventė, Ruošia ateitininkai.

GRUODŽIO 8 D. 4 v.p.p. Lietuvių Namuose Vytauto Puškoriaus piano rečitalis. Rengia Ateities klubas.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

Detroito LB Žiburio liuanistinės mokyklos atidarymas š.m. rugsėjo 14 d. Prie registracijos stalo dalis aukštesniosios mokyklos mokinių su mokytojais: vedėja Aldona Milmantienė, Stefa Kaunelienė ir V. Gražuliu.

J. Urbono nuotrauka

PRADĖJO MOKSLĄ

Š.m. rugsėjo 14 naujus mokslo metus pradėjo LB Detroito apylinkės Žiburio liuanistinė mokykla. Jai šiemet vadovauja Aldona Milmantienė. Veikia: devintas, dešimtas ir vienuoliktas skyriai. Kol kas dar yra užsiregistravę tik 15 mokinių, bet ir čia tikimasi jų padaugės. Šios abi mokyklos veikia kartu ir naudojasi Dievo Apvaizdos Lietuvių Parapijos Kultūrinio Centro patalpomis.

LB Detroito apylinkės Aušros liuanistinė mokykla naudojasi švento Antano parapijos patalpomis. Joje šiemet yra užsiregistravę 15-ka mokinių, ir joje jau eilė metų mokytoja Zubrickienė.

MINĖS SPAUDOS ATGAVIMO SUKAKTĮ

Šiemet suėjo 70 metų, kai lietuviai atkovojo spaudos laisvę. Šios sukakties minėjimas bus atliktas spalio 13 d. 12:30 val. Lietuvių Namuose. Tą dieną šv. Mišios bus atlaikytos visose trijose lietuvių bažnyčiose.

Paskaitą apie spaudą skaitys viešnia iš Clevelando prof. Aldona Augustinavičienė. Po akademijos bus meninė dalis, kurią atliks

muziko Stasio Šližio vadovaujamas šv. Petro parapijos choras ir po programos bendros su svečiais vaišės.

Tuo laiku Lietuvių Namuose bus nepaprastai idomi spaudos draudimo laikų spaudos paroda. Joje matysime tų laikų spaudą,

Pokalbis su LŠST pirmininku Vincu Tamošiūnu

Sutikęs LŠST pirmininką Vincą Tamošiūną užklausiau ar tiesa, kad LŠST užprašyta ir dr. K.R. Jurgėlos redaguojama knyga anglų kalba 'Rusų kolonizacija okupuotoje Lietuvoje ir lietuvių tautos rezistencija' jau baigta rašyti ir ką ji ten apims?

V. Tamošiūnas paaiškino kad knyga pradeda Lietuvos padalinimų ir baigiama Romos Kalantos įvykiais. Ji apims rusų carų ir komunistų darbus Lietuvoje ir lietuvių kovą už savo teises bei egzistenciją.

Kodėl LŠST prireikė tos knygos? LŠST rūpinasi šalia savo kultūrinės veiklos išveivijoje ir Lietuvos laisvės atgavimu ir bendrai visų lietuvių likimu. Ši knyga anglų kalba yra skiriama kovai už Lietuvos laisvę. Rusai norėdami įteisinti savo groboniškus veiksmus ir paslėpti savo žiaurius ir nežmoniškus barbariškus darbus Lietuvoje, leidžia propagandinę medžiagą visokiomis kalbomis. Nors sunku atsverti rusiškos mėsos maurojimus, bet turėdami teisę ir teisybę savo pusėje, neturime tylėti: turime rodyti pasauliui, turime šaukti ir skelbti visiems apie nusikaltėlių rusų carų ir komunistų okupantų žiaurius ir neteisėtus veiksmus mūsų Tėvynėje Lietuvoje. Kar-

kuri buvo spausdinama Prūsijoje: Aušra, Varpą ir kitą. Taip pat bus knygų rusiškoms raidėms. Parodą tvarko Jurgis Baublys.

Lietuvių spaudos draudimo ir laisvės sukačių minėjimui organizuoti komiteta sudaro šių organizacijų atstovai: DKK — A. Musteikis ir St. Kaunelienė, LB — M. Stonys, DLOC — A. Sukauskas, DAS — P. Polteraitis, BTS — L. Heiningas, VKL — K. Veikutis, VKLDS — A. Misiūnas. St. Butkaus šaulių kuopos V. Tamošiūnas, Jūrų šaulių švyturio kuopos — R. Macionis, ALAIDS — J. Mikaila, ALTS — Jonas Švoba ir ALB RK — V. Urbonas. Vykdomąjį prezidiumą sudaro: Antanas Musteikis, Jurgis Mikaila, Stefa Kaunelienė, Leop. Heiningas, Stasys Šližys ir Albertas Misiūnas.

Spaudai programą rengia Stefa Kaunelienė, o viršelį — Edvardas Vasiliauskas.

Komitetas kviečia visas organizacijas gausiai dalyvauti pamaldose su vėliavomis ir akademijoje.

Automobiliams saugoti pasamdyti du policininkai.

tu turime iškelti ir mūsų tautos nepalaujamą kovą įvairiais prieinamais būdais už savo teises ir teisybę tuo parodydami, kad Lietuva ir lietuvių tauta yra gyva ir kovojanti. Daug ką pasako Simas Kudirkas, Kalanta, studentų demonstracijos Kaune ir kiti naujieji ir senesnieji, bet jau istoriniai įvykiai? Ir visa tai bus skelbiama pasauliui dr. K.R. Jurgėlos rašomoje anglų kalba knygoje.

Leisdami šia anglų kalba knygą, šauliai siekia informuoti pasaulio opinią mūsų tautos reikalu.

Anglų kalba lietuviškos literatūros turime palyginamai nedaug. O ji yra labai reikalinga, greitai išgraibstoma, reikiama jos pareikalavimas yra ir ji mums naudinga. Pavyzdžiui, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo 'Lithuania 700 Years' išleista beveik pamečiui trys laidos gana gausios, o jų jau nebėra, visos išpirktos labai greitai. Šauliai imasi šią spragą užpildyti ir pasiūlyti Lietuvos ir lietuvių labai, nes reikia savo reikalą ginti tarptautiniame formume.

Knygos leidimo komisija sudaro: istorikas Jonas Švoba, Stefa Kaunelienė ir nariai: Vladas Mingėla, Alfa Šukys ir Vincas Tamošiūnas.

Tapkite knygos 'TAUTINĖS MINTIES KELIU' mecenatu ar rėmėju

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINEI SĄJUNGAI
87-80 96th St.
Woodhaven, N. Y. 11421

"Tautinės minties keliu" knygą užsiprenumeruoju kaip

- ☐ mecenatas\$100.00
☐ garbės prenumeratorius\$ 50.00
☐ prenumeratorius rėmėjas\$ 20.00

(Čekius rašyti National Lithuanian Society of America, Inc. vardu).

Priedu čekį sumoje \$.....

Pavardė ir vardas

Adresas

FOUNDRY GRAY IRON

Experienced Journeyman Squeezer Floor MOLDERS and LABOORERS

Must be able to pass physical examination. Good hourly rate. Fringe benefits. Pension plan. Insurance package including major medical.

Write apply or call collect KENT FOUNDRY CO. 514 Butterworth Southwest Grand Rapids, Mich. 49504 616-451-8423 (70-79)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

138 bed acute care hospital DIRECTOR OF NURSING

Available for qualified applicant. Minimum of 5 years experience. Masters Degree desired, however, not required. Salary negotiable.

ALSO REGISTERED NURSES

For all services & all shifts. Good starting salary. Differential for evening and night shift. Excellent fringe benefits. Apply call or write to Administrator

COLLETON COUNTY HOSPITAL 219 Lemacks St. Walterboro, S. C. 29488 An Equal Opportunity Employer (64-71)

PLATING PRODUCTION SUPERVISOR

Required for Chrome plating plant. 3 years plating and supervision experience required. Good working conditions. All fringe paid benefits. Salary to be discussed.

Apply call or write to:

FREELAND INDUSTRIES LTD.

BOX 960

KINGSVILLE, ONTARIO, CANADA

519-733-2303 (70-76)

HEAT TREAT STRAIGHTENERS

Have openings for 1 experienced and 1 apprentice Straightener. Good rates, shift premium. Paid Insurance, Pension plan.

Apply Personnel Dept.

N. A. WOODWORTH CO.

1300 EAST 9 MILE, FERNDALE, MICH.

Telephone 313-541-7500

An Equal Opportunity Employer (70-73)

MAINTENANCE—FACTORY

Our Solon Plant has need of experienced people in its maintenance Dept. If you have experience in Machine repair, Hydraulic equipment repair, Electrical repair including motors and Maintenance Welding apply in person. Good hourly rate, paid vacation, group insurance and some overtime.

INTERPACE CORP.

30000 SOLON RD., SOLON, OHIO

An Equal Opportunity Employer (70-72)

CLEVELANDO ABITURIENTAI

• Lietuvių abiturientų, baigusių šiais metais aukšt. mokyklas, pristatymas visuomenei įvyks š. m. spalio 5 d. Lietuvių Namuose.

• Julija Nasvytytė baigė Beaumont gimnaziją. Studijuos Case Western Reserve Universitete.

• Aliukas Vaičieliūnas baigė St. Joseph gimnaziją ir studijuos elektros inžineriją Cleveland State Universitete.

• Rūta Skrinskaitė baigė Notre Dame Akademiją. Yra gavusi dvi stipendijas National Honors Society Scholarship Award ir Bausch and Lomb Honorary Science Award. Studijuoja Wellesley College, Mass.

• Laimutė Švarcaitė baigė Notre Dame Akademiją. Studijuoja Case Western Reserve universitete.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

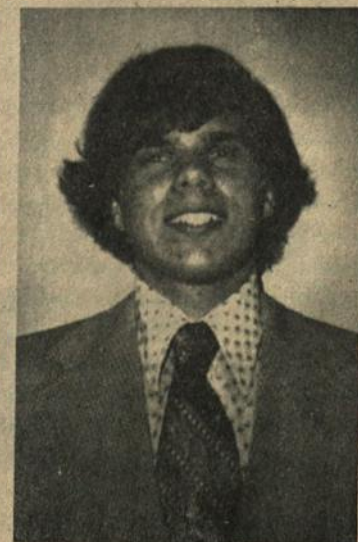
CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• SV. KAZIMIERO lituanistinė mokykla pradėjo 18-tuosius darbo metus. Mokytojų kolektyvą sudaro: direktorius Pr. Karalius, mokyklos kapelionas kun. L. Zaremba, S.J., mokytojai: Vc. Kavaliūnas, V. Augulytė, St. Kazlauskienė, St. Stasienė, A. Kavaliūnaitė, I. Bublienė, V. Čyvaitė, D. Grigaliūnienė, R. Šilgalienė, A. Muliolienė ir vaikų darželio vedėja G. Mariūnaitė. Mokyklos kanklių orkestras mokys O. Mikulskienė, o lumzdelių muzikos A. Mikulskis. Šiais metais pradedamos tautinių žaidimų ir šokių pamokos visiems mokiniams nuo 3 sk. kurios vyks mokyklos darbo metu. Instruktorium pakvies tas A. Mockapetris.

• CLEVELANDO SKAUTIJA po vasaros atostogų, po stovyklų ir iškylavimų pradeda naujus darbo metus. Rugs. 14 skaučių stovyklavietėje prie Leroy miestelio įvyko nuotaikingas Neringos ir Pilėnų tuntų laužas. Rugs. 15 d. abu tuntai

• Dana Žemaitytė baigė Villa Angelas Akademiją. Studijuoja teisę Lakeland Community College ruošdamasi policijos tarnybai.

• Vytautas Gudėnas baigė St. Joseph gimnaziją. Studijuoja teisę John Carroll universitete.

(Kituose Dirvos numeriuose bus daugiau nuotraukų)

DIRVAI PAREMTI RUDENS BALIUS

SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENI

Lietuvių Namų salėje.

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS

STALAI (DEŠIMČIAI ASMENŲ) AR PAVIENIOS VIETOS REZERVUOJAMOS IŠ ANKSTO KREIPIANTIS Į DIRVĄ (TEL. 431-6344) ARBA Į ŠIUOS ASMENIS: J. MOCKUS 681-5295, S. ASTRAUSKAS 943-5948, V. BENOKRAITIS 481-5175, E. JAKULIENĖ 333-6876, A. BUTKUS 932-9944, K. KARALIUS 229-2419, V. STUOGIS 486-2387, A. LAIKŪNAS 382-9851. BILIETO KAINA ASMENIUI (ŠILTA VAKARIENĖ IR GĖRIMAI) 12 DOLERIŲ.

Šokiams gros Clevelando populiarius orkestras "Svoboda"

organizuotai dalyvavo pamaldose Nauj. parap. bažnyčioje. Po to neringietės ir židinetės suruošė kavutę visiems kas norėjo veltui pasivaikinti.

Pilėnų tunto skautai vyčiai išleido gana turiningą laikraštėlį su gyvais vasaros stovyklų aprašymais ir pačių vyčių rašiniais įvairiomis temomis. Leidinį redagavo sk. vytis Remigijus Belzinskas. Pilėnų tunto vienetų sueigos vyksta kas antrą pirmadienį N. Parap. salėje ir greitose patalpose. Kitais savaitgaliais vyks iškylas.

• NAUJOJOJ PARAPIJOJE pradedama nauja tradicija -- kavutė po lietuviškų pamaldų, kurią pakaitomis ruoš ateitininkės, Moterų Sąjunga, skautininkės, Neringos tunto vyr. skautės ir židinetės. Žada būti maloni proga žmonėms susitikti, pabendrauti. Parapija leidžia specialų lietuvišką biuletinį, kuriame talpinamos žinios ir pranešimai apie mūsų organizacijų veiklą. Tėvai jėzuitai -- klebonas kun. G. Kijauskas, S.J. ir kun. L. Zaremba turi labai gražių ir gerų sumanymų. Jie kviečia lietuvius į talką -- pirmiausia padidinti lietuvių skaičių parapijos sąrašuose.

• LIETUVOS VYČIAI iš vidurinės ir centrinės apylinkės sekmadienį, rugs. 15 turėjo savo šventkelionę. Labai gausus jų būrys su trimis vėliavomis dalyvavo 10 val. pamaldose Nauj. Parap. Galingai skambėjo vyčių himnas, kurį pagiedojo par. choras vad. R. Brazaitienei. Savo kelionę vyčiai tęsė Liurdo Dievo Motinos šventovėje. Jų eilėse matėme daugybę senųjų vyčių veikėjų, kurių pečius slegia aukstinio amžiaus našta. Jie per visą savo gyvenimą ištikimai ir nepaliaujamai dirbo, sielojosi Lietuvos reikalais ir rūpesčiais, kaip tat reikšmingai sako jų himno žodžiai: "... mums viską davė Lietuva, vadausim galva ją sava".

• LITHUANIAN VIL-LAGE B-VĖS pirmininkui J. Stempužiui iš pirmininko pareigų pasitraukus, nauju b-vės pirmininku išrinktas adv. Alg. Širvaitis. J. Stempužis ir toliau pasilieka direkcijoje.

• LIETUVIŲ SODYBOS steigimo reikalu L.B. Cle-

velando apyl. ekoniminis skyrius išsiuntinėjo 200 pranešimų šeimoms ir asmenims, kurie galėtų ir turėtų prisidėti prie šio taip svarbaus mūsų kolonijai užmojo realizavimo. Lig šiol suregistruota 30 šeimų. Tikimasi, kad tas skaičius padidės ir tuo įgalins sutelkti daugiau kapitalo nupirkti didesniai žemės plotui. (pk)

• Alfonsas ir Ona Mikulskiai, muzikai ir visuomenininkai Clevelande, negalėdami dalyvauti gegužinėje, kurios pelnas buvo skiriamas Dirvai paremti (tuo pat metu jų sodyboje vyko svarbus pasitarimas dėl Čiurlionio ansamblio ateities veiklos) atsiuntė 10 dol. auką Dirvai. Ačiū.

• Pensininkų Klubų valdyba praneša, kad eiliniai klubo narių suėjimai vyks ta, kaip visuomet, kiekvieno mėnesio pirmą ketvirtadienį, 1 val. p. p. Naujosios parapijos viršutinėje salėje.

Sekantis suėjimas įvyks spalio mėn. 3 dieną. Bus adv. Algio Širvaičio pranešimas testamentų sudarymo ir kitais teisės klausimais.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

JERONIMAS URBONAS BAIGĖ ŽEMIŠKĄJĄ KELIONĘ

Rugsėjo 14 d. Daytono lietuvių koloniją pasiekė skaudi žinia -- labai trumpai sirgęs mirė Jeronimas Urbonas. Daytono lietuvių kolonija neteko ilgamečio gyventojų ir didžiai spaudinto žodžio mylėtojo.

Velionis buvo gimęs 1891 metais lapkričio 8 d. Lietuvoje. A. A. Jeronimas Urbonas jau keletą metų kaip buvo išėjęs į pensiją, bet savo didelę ir nuosirdžią duoklę lietuvių bei Lietuvos laisvinimui yra atidavęs ir ypatingai buvo dosnus labdarybei.

Velionis atvyko į šį kraštą 1907 metais, o į Daytoną persikėlė gyventi 1913 metais ir gyveno iki mirties. Valdydamas plunksną rašė nemažai lietuvių spaudoje ir buvo nuolatinis Dirvos korespondentas, bei rėmėjas. Jis buvo plačiai žinomas, kaip mielas tautietis.

Su Velioniu atsisveikinti laidotuvių namuose buvo atsilankę daug vietinių lie-

tuvių bei draugų amerikiečių. Jo karstas gausiai buvo vainikais ir gėlėmis apstatytas. Gedulingos pamaldos įvyko šv. Kryžiaus lietuvių parapijos bažnyčioje rugsėjo 18 d., 10 val., kurias aukojo kun. Vaclovas Katarskis, savo pamoksle iškėlęs velionies tautinius gyvenimo bruožus bei dosnią pagalbą ranką. Po gedulingų pamaldų automobilių vilksinė palydėjo mirusį į amžino poilsio vietą, kur greta savo žmonos buvo palaidotas -- Kalvarijos kapinėse.

Velionis paliko liūdinčius 2 sūnus, 2 dukteris, pusbrolių ir okupuotoje Lietuvoje seserį su šeimomis.

Tebūna lengva Tau ši Amerikos žemė. Išsėkis ramybėje.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

centro didžiojoje salėje, be-rods, jau nebegalima gauti. Yra dar tik pavienių vietų. Išleistuves rengia LB Gage Parko apyl. valdyba. Studentas Raimondas Lapas, daug tartininkaujantis Muzikologijos archyvui, taip pat kartais parašas ir Dirvai, metams išvyko į Friburgo universitetą Šveicarijoje gilinti studijų. Žurnalistikos vadovas, kelių šimtų puslapių knyga jauniems spaudos darbuotojams, leidžiama LŽS cv, jau yra surinkta ir dabar taisomos direktūros.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo giminės jus aplankyti! Greitą mūsų teletype susisiekimą su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

AMERIKOS LIETUVIŲ ASTUNTOJO KONGRESO PROGRAMA

Šeštadienį, 1974 m. rugsėjo mėn. 28 d.

- I. 8:30 ligi 10 val. ryto Kongreso atstovų ir svečių registracija (Pick Congress viešbučio Windsor Room).
- II. 10 val. iškilmingas Kongreso atidarymas:
 1. a) Chicago Lietuvos Tarybos pirmininkas, Juozas Beliušas.
 - b) Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, dr. Kazys Bobelis.
2. Invokacija: Prelatas Jonas Baltusevičius.
3. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
4. Prezidiumo ir komisijų sudarymas.
5. Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininko 5 metų veiklos pranešimas.
6. Paklausimai ir atsakymai dėl pranešimo.

PIETŲ PERTRAUKA 1-2 VAL.

7. Paskaitos: 2 val. p. p. (Windsor Room)
 - a) Dr. Bronis Kaslas, "Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje".
 - b) Prof. Cherif Bassiouni, "Lietuvos apsisprendimo laisvė tarptautinės teisės požiūriu".
 - c) Inž. Antanas Rudis, "Amerikos Lietuvių Tarybos darbų apžvalga".
8. Paklausimai dėl paskaitų.

PERTRAUKA 5-7 VAL.

- 7-8 val. kongreso banketo kokteiliai
- 7 val. banketo pradžia (Great Hall).

BANKETO PROGAMA

1. Atidaromasis žodis — pirmininkė Ona Gradinskienė.
2. Dr. Kazio Bobelio, Amerikos Lietuvos Tarybos pirmininko žodis.
3. Rūtos Lee Kilmonytės, kino žvaigždės, banketo programos vadovės, pakvietimas.
4. Meninė dalis — dainuoja solistė Audronė Simonaitytė, solistas Algirdas Brazis, akomponuoja muz. Aldona Brazis.
5. Vyskupo Vincento Brizgio invokacija.
6. Kongresmanas Edward Derwinski, sveikinimas.
7. Murray Seeger, Los Angeles Times atstovo, pristatymas.
8. Kongresmanas Robert Hanrahan, sveikinimas.
9. Kongresmanas Frank Annunzio, sveikinimas.
10. Senatorius Roman Hruska (R. Neb.) pagrindinis kalbėtojas.
11. Kun. Ansas Trakis, palaiminimas.

Šokiai — groja Ažuolo Stelmoko orkestras.

Sekmadienį, 1974 m. rugsėjo 29 d.

1. Pamaldos: 9:30 šv. Petro bažnyčioje, 110 West Madison Street.

Koncelebruotos mišios:

Pagrindinis mišių aukotojas Europos Lietuvių vyskupas, Antanas Deksnys. Kartu su juo koncelebruoja vysk. Vincentas Brizgys, kun. Kestutis Trimakas ir kun. Vytautas Bagdanavičius. Kun. Stasys Neimanas, Lietuvių Evangelikų Reformatų Bažnyčios Generalinis Superintendentas sukalbės užbaigos maldą po mišių kongreso pamaldose.

Pamokslą anglų ir lietuvių kalba sako prel. Jonas Balkūnas.

Per mišias gieda Dainavos ansamblis, diriguoja muz. Audronė Simonaitytė. Vargonais groja muz. Mary Mondekaitė-Kutz.

KONGRESO TĄSA 1 VAL. (GOLD ROOM)

2. Paskaita: Jūratė Jasaitytė, "Jaunosios kartos lietuvių vaidmuo Lietuvos laisvinime".
3. Paklausimai dėl paskaitos.
4. Kongreso išvados, kun. dr. Juozas Prunskis.
5. Kongreso nutarimai.
6. Kongreso uždarymas, Amerikos Lietuvių Tarybos garbės pirmininkas, Leonardas Šimutis.

PARENGIMAS "EGLUTEI" PAREMTI

Chicago seselių rėmėjai, suprasdami spaudos svarbą, ėmėsi iniciatyvos ir vėl suorganizavo tradicinę madų parodą ir pelną skirs vaikų laikrašteliui "Eglutei". Madų paroda bus spalio 5 ir 6 d.d. Jaunimo Centre. Šiame parodoj bus kiekvienai kas pasiūlyti ir pasigėrėti, nuo mažiausio "Eglutės" skaitytojo iki vyresnio amžiaus sėnelės. Specialius vakarinius rūbus kūrta talentinga profesionalė rūbų projektuotoja Monika Kripkauskienė. Josios fantazijai nėra ribų. Parodos komentatorė bus humoru pasižymėjusi ir visų mėgiama akto-

rė Julija Cijūnėlienė, o viską skoningai dekoruos Ona Gradinskienė.

Visi kviečiami ta pačia proga aplankyti gintaro dirbinių parodą, kuri bus atidaryta tik dvi dienas, spalio 5 ir 6 d.d. (mr)

• **Dail. Natalijos Jasiukytės** portretų paroda atidaroma š. m. spalio 14 d. iki 28 d. The Pen and Brush galerijoje New Yorke, 16 E 10th St. Priėmimas su šampanu įvyks sekmadienį, spalio 20 d. nuo 2 iki 5 v. p. p.

• **J. Tamošiūnas**, gyv. De troite, Dirvai paremti prie prenumeratos pridėjo 10 dol. Ačiū.

• **Petras H. Berzanskis** baigė Brie McMahon gimnaziją su aukštais pažymėjimais ir dabar studijuoja civilinę inžineriją Georgia's Institute of Technology Sophomore, kur gavo High Honors ir įrašytas į Dean's List. Jis yra sūnus Juozo ir Rūtos Berzanskių, kilusių iš Rubulių km., Kretingos apylinkės.

• **Studentų Ateitininkų stovykloje**, Big Prairie, Ohio, buvo 77 stovyklavusių studentų pasirašyta peticija Australijos vyriausybės pirmininkui, kad būtų atšauktas nutarimas pripažinti Pabaltijo inkorporavimą į Sovietų Sąjungą.

• **LITUANISTIKOS INSTITUTO** penktasis suvažiavimas įvyks Clevelande 1975 m. gegužės 16-18 dienomis. Instituto nariai, norintieji skaityti paskaitas ar mokslinius pranešimus, kviečiami susisiekti su savo skyrių vedėjais iki spalio 30 dienos. Siūlant temą reikia ją trumpai charakterizuoti. Vienam prelegentui skiriama 30-40 minučių, kartu su diskusijomis.

Mokslinės programos koordinatorius yra Lit. Instituto pirmininkas dr. J. Gimbutas, 119 Woodside Lane, Arlington, Ma 02174. Organizacinį komitetą Clevelande sudarė Lietuvių Bendruomenės apygardos pirmininkas Kazys Žiedonis, 2938 Rockefeller Rd., Willoughby Hills, Ohio 44092.

Ona Gradinskienė ir Marija Remienė, kurios rūpinasi Lietuvių Kongreso banketo pasisekimu.

• **Ona Gradinskienė** — ALTO kongreso banketo vedėja ir jos talkininkė Marija Remienė. Banketas įvyks rugsėjo 28 d. 7 val. vak. Pick Congress viešbutyje, Chicagoje. Bilietus galima įsigyti tel. FR 6-1998. Banketą praves aktorė Rūta Lee-Kilmonytė, kuri specialiai atvyksta iš Los Angeles. Kartu su ja atvyksta jos mama ir abi dalyvaus kongrese.

PAGERBS BR. RAILĄ

Palmių pavėsyje rymodamas Bronys Raila užverčia savo penkiasdešimties metų spaudos darbo sukaktį. Graži ir reikšminga tai sukaktis.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Centro valdyba spalio mėn. 4 d. Lietuvių tautiniuose namuose Chicagoje ruošia Broniui Railai pa-

• **ČIURLIONIO** galerijoje rugsėjo 20 d. atidaryta vienos pačių jauniausių lietuvių dailininkių — Danguolės Stončiūtės meno kūrinų paroda. Dar prieš parodos atidarymą buvo progos susitikti su jauna dailininke ir plačiau pasikalbėti. Danguolė yra gimusi Chicagoje. Vos būdama septynerių metų, neteko tėvelio inž. P. Stončiaus. Liko trys našlaičiai: dvi dukros ir sūnus motinos I. Stončienės, dabartinės LB Gage Parko apylinkės pirmininkės, globoje. Našlė I. Stončienė savąjį atžalyną ne tik kad gražiai užaugino, išmoksino, bet įjungė ir lietuvišką veiklą. Pvz. Danguolė baigė lituanistinę mokyklą, Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir labai anksti pradėjo lankyti 69-tosios gatvės buvusią meno studiją, nes pašaukimą menui juto jau vaikystėje. Pagrindines meno studijas išėjo Mundelein kolegijoje, į ją įstojusi 1970 m. ir praėjusį pavasarį kolegiją baigusi. Kolegijos baigimo proga ten buvo surengta jos paroda. Ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai parodą gausiai lankė ir kolegijos profesoriai Danguolės Stončiūtės darbus gerai įvertino. Tai buvo Danguolei didelio džiaugsmo šventė. Šią vasarą Danguolės Stončiūtės paroda buvo surengta Ateitininkų Sendraugiu stovykloje Dainavoje. Iki šiol jau padariusi apie šimtą grafikos ir tapybos darbų, Danguolė apie dvidešimt jų spėjo paroduoti. Vienas iš pirmųjų dail. Danguolės Stončiūtės paveikslų nusipirko dr. A. Razma.

• **KAI** žiūri į dail. Danguolės Stončiūtės ypač grafikos darbus, matai nemažai lietuvių pasakų ir tautosakos elementų. Įdomu, iš kur jaunoji dailininkė tuos elementus ar motyvus sėmėsi, nes ji tėvų žemės Lietuvos niekada dar nėra mačiusi? Atsakymą ir tą klausimą, Danguolė pabrėžė: jai daug padėjo lituanistinė mokykla, Pedagoginis Lituanistikos in-

gerbti specialų vakarą-akademiją. Į akademiją atvyksta ir pats kaltininkas. Šia proga literatūros kritikas Titas Algis Antanaitis aptars jo nueitą kūrybos kelią, palies raštus ir paskutiniąjį veikalą Paguodą. Aktoriai Zita Visockienė ir Algimantas Dikinis skaitys Bronio Railos kūrybą. Vakariui vadovaus Eglė Juodvalkytė. Akademijoje kalbės ir pats svečias Bronys Raila.

Po oficialiosios dalies — vaišės, kurių metu svečiai galės arčiau susipažinti su Broniu Raila, bei įsigyti jo išleistas knygas ir gauti autografus.

LŽS-gos Centro valdyba nuoširdžiai vertina savo Garbės nario Bronio Railos ilgametį spaudos darbą, jo didžiąją duoklę mūsų spaudai ir visuomeniniam bei kultūriniam gyvenimui.

Chicago lietuvių visuomenė kviečiama akademijoje dalyvauti

Iėjimo auka su vaišėmis tik 5 dol. Bilietai gaunami Marginiuose, Vaznelių prekyboje ir Paramoje.

J. Janušaitis

DANGUOLĖ STONČIŪTĖ

Sėjos burtai.

stitutas, o taip pat ir lietuviškų knygų skaitymas. Jos motinos namuose yra nemaža lietuviškų knygų biblioteka ir Danguolė jas skaitanti, kai tik yra laiko. Taip pat lietuviškų motyvų suradimui daug padeda lietuvių autorių knygų iliustravimas. Iki šiol dail. Danguolė Stončiūtė, nors dar visai jaunutė, jau iliustravo šias knygas: J. Švabaitės-Gylienės, Vl. Šlaito ir Živilės Bilaišytės poezijos rinkinius ir prof. A. Maceinos "Didžiojo inkvizitoriaus" II-ą laidą. Prieš iliustruodama, ji turėjo tuos veikalus gerai išskaityti ir tai jai buvo vėl savotiškos lituanistikos studijos. Kadangi ši apžvalga rašoma dar nepamačiusi jos parodos, o tik kai kuriuos atskirus grafikos darbus, norisi išskirti džiaugsmingą faktą, kad dail. Danguolės Stončiūtės kūryboje yra daug lietuviškų motyvų ir ji, kaip lietuviškaitė menininkė, grafikoje jau turi savo savybų, lietuviškąjį veidą, kadaise, kuone į pasaulinę plotmę iškeltą mūsų didžiųjų grafikų: P. Augiaus, T. Valiaus, V. Petraučiaus ir kitų. Pirmąją dail. Danguolės Stončiūtės parodą Čiurlionio galerijoje rengia lietuvių dailininkų grupė "Dailė".

Dail. Danguolė Stončiūtė

• **LIETUVOS** Katalikų Bažnyčios Kronikos pristatymas įvyko sekmadienį, rugsėjo 15 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Nors pristatyme dalyvavo du vyskupai (Europos lietuvių vyskupas A. Deksnys ir vysk.

V. Brizgys), taip pat prel. J. Balkūnas ir eilė kitų dvasiškų, bet žmonių minios šventė nesuplaukė. Jų galėjo būti 150-200. Draugo redaktorius Br. Kviklys savo išsamioje paskaitoje pakritykavo ir Vatikaną, kad jis "neina su persekiojama tauta", jos reikiama neparemia kovoje už būvį ir išsilikimą, taip pat pastebėjo, kad ir Amerikos Balsas ignoruoja "Kroniką", nedrįsdamas pranešti tautai namuose, kad septyni "Kronikos" numeriai yra išleisti vienoje knygoje, kad laisvieji lietuviai tą knygą labai gaudė ir skaito tikruosius faktus apie Lietuvos vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų persekiojimus bei skaudžius išgyvenimus. Vysk. V. Brizgys salėje net viešai iškėlė žinią, kad JAV episkopatas nutraukė paramą Lietuvių Religinei Šalpai ir kad ši svarbi įstaiga turės jau išsilaikyti tik iš lietuvių aukų. Įdomu, dėl kurių priežasčių turtingas JAV episkopatas nutraukė paramą Lietuvių Religinei Šalpai, kuri tiek daug rėmė persekiojamas Lietuvos bažnyčias?

• **AMERIKOS** Lietuvių kongreso bankete rugsėjo 28 d. Pick-Congress viešbutyje laukiama net 880 dalyvių, nes tiek salėje yra vietų. Banketo vyriausia šeimininkė bus Ona Gradinskienė. Rašyt. Vytautas Alantas su žmona į Chicago atvyksta spalio 4 d. Tos dienos vakare jis dalyvaus Br. Railos kūrybos šventėje Tau tiniuose namuose, rengiamoje LŽS cv. Sekmadienį, sausio 6 d. pasakys pagrindinę kalbą Prez. A. Smetonos minėjime Marijos aukšt. mokyklos salėje. Ta proga rašyt. Vyt. Alantas susitiks su Dainavos ansamblio valdyba. Dainavos ansamblio veiklos 30 m. sukakčiai atžymėti yra numatyta nauja lietuviška operetė. Operetės libretą parašyti kaip tik pakviestas rašyt. Vyt. Alantas, žinomas mūsų dramaturgas, Lietuvoje kurį laiką buvęs teatro direktorius. Atskirų stalų į kun. G. Kijausko išleistuvių vakarą rugsėjo 27 d. Jaunimo (Nukeita į 7 psl.)